

Energidepartementet

Høringsnotat – forslag til endringer i forskrift 5. desember 2014 nr. 1517 om utnyttelse av undersjøiske reservoarer på kontinentalsokkelen til lagring av CO₂ og om transport av CO₂ på kontinentalsokkelen (lagringsforskriften)

1. Innledning

Forskrift 5. desember 2014 nr. 1517 om utnyttelse av undersjøiske reservoarer på kontinentalsokkelen til lagring av CO₂ og om transport av CO₂ på kontinentalsokkelen (lagringsforskriften) ble fastsatt i 2014. Lagringsforskriften ble vedtatt som følge av implementeringen av direktiv 2009/31/EF (CCS-direktivet) i EØS-avtalen.¹

I 2019 ble den første utnyttelsestillatelsen tildelt til Equinor ASA, som senere overførte denne til Northern Lights JV DA. Selskapet har ferdigstilt utbyggingen av en lagringslokalitet i Nordsjøen på grunnlag av en godkjent plan for utbygging og drift (PUD) og plan for anlegg og drift (PAD), og startet opp med CO₂-injeksjon i reservoaret. Selskapet har også fått godkjent endret PUD og godkjent underretning og vesentlig endring av forutsetningene for godkjent PAD i 2025, for det formål å øke någjeldende injeksjonskapasitet.

Etter 2020 har det vært en økende interesse fra kommersielle selskaper for å få tildelt tillatelser under lagringsforskriften for å ha mulighet til å drive kommersiell lagring av CO₂ på norsk kontinentalsokkel. Fra 2021 og til i dag er det tildelt i alt tretten letetillatelser. En av letetillatelsene er tilbakelevert slik at det nå er tolv aktive letetillatelser.

Som følge av den erfaring som er gjort de siste årene med anvendelse av lagringsforskriften ser departementet behov for å foreslå noen forenklinger i det forvaltningsregimet som er etablert. Det er også behov for enkelte tilpasninger av mer teknisk karakter. På denne bakgrunn foreslår Energidepartementet flere endringer i lagringsforskriften. Departementet anser endringene for å være i tråd med CCS-direktivet.

Lagringsforskriften ble opprinnelig fastsatt med hjemmel i lov 21. juni 1963 nr. 12 om vitenskapelig utforskning og undersøkelse etter og utnyttelse av andre undersjøiske naturforekomster enn petroleumforekomster og mineralforekomster (1963-loven) § 3. Forskriftshjemmelen i 1963-loven § 3 ble i forbindelse med vedtakelsen av lov 22. mars 2019 nr. 7 om mineralvirksomhet på kontinentalsokkelen (havbunnsmineralloven) flyttet til § 1. Det foreslås derfor at endringene fastsettes med hjemmel i 1963-loven § 1 annet ledd.

¹ CO₂-lagringsforskriften gjennomfører relevante deler av CCS-direktivet. Resterende bestemmelser i direktivet er gjennomført i norsk rett gjennom petroleumsforskriften kapittel 4a og forurensningsforskriften kapittel 35.

1963-loven er en rammelov som ikke gir et godt grunnlag for detaljregulering av fremtidig CO₂-lagringsvirksomhet på norsk kontinentalsokkel. Departementet har derfor igangsatt en vurdering av om det bør utarbeides en egen lov om utnyttelse av undersjøiske reservoarer på kontinentalsokkelen til lagring av CO₂ og om transport av CO₂ på kontinentalsokkelen («CO₂-lagringsloven»). En slik lov vil i så fall erstatte 1963-loven som hjemmelsgrunnlag for lagringsforskriften.

Departementet har mottatt innspill fra bransjeaktørene om at en adgang til pantsettelse av utnyttelsestillatelsen vil være avgjørende for at flere aktører kan sikres finansiering til CO₂-lagringsprosjekter på kommersielt akseptable vilkår. En adgang til pantsettelse av tillatelsen krever hjemmel i lov. Departementet vil derfor, som en del av den overordnede vurderingen av om det bør utarbeides en ny CO₂-lagringslov, vurdere å innføre tilsvarende panterettslige bestemmelser i denne CO₂-lagringsloven som det vi i dag har i lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet (petroleumsloven) kap. 6.

2. Utvikling av en ny næring for lagring og transport av CO₂ på norsk kontinentalsokkel

Det er et stort teoretisk potensial for CO₂-lagring i ulike formasjoner på norsk kontinentalsokkel. Samtidig er fangst, transport og lagring av CO₂² en løsning som kan bli viktig for å nå ulike lands klimamål. En viktig del av regjeringens klimapolitikk er derfor å legge til rette for at storskala fangst og lagring av CO₂ kan bli en kostnadseffektiv måte å nå klimamålene på.

Vi har mer enn 30 års erfaring med trygg og sikker CO₂-lagring innenfor petroleumsvirksomheten i Norge (Sleipner- og Snøhvitfeltene). Det har også foregått en systematisk satsing fra statens side på forskning, utvikling og demonstrasjon innen CCS-verdikjeden. En viktig del av denne satsingen, er det norske Langskipprosjektet som har resultert i etableringen av verdens første fullskala verdikjede for fangst, transport og lagring. Under Langskip startet Northern Lights JV DA CO₂-injeksjon høsten 2025.

En annen del av denne satsingen er å legge til rette for storskala, kommersiell CO₂-lagring på kontinentalsokkelen av CO₂-volum fanget i andre europeiske land. Ved å stille norsk lagringspotensial tilgjengelig for selskaper som ønsker å tilby lagring av CO₂-volum som en kommersiell tjeneste til europeiske utslippere, understøtter Norge at CO₂-fangst og -lagring kan bli en viktig løsning for europeiske land til å nå sine klimamål. Utbygging av lagerkapasitet betinger at det er nok kunder som forplikter seg tilstrekkelig økonomisk, slik at utbygging av lager er lønnsomt for lageraktørene.

Selskaper som har nødvendig kompetanse, og som har konkrete industrielle planer som medfører et lagringsbehov på kommersielt grunnlag, kan løpende søke Energidepartementet om en tillatelse tilpasset virksomhetens behov.

CO₂-håndtering er fortsatt i en tidlig fase, og utvikling av et marked for CO₂-lagring er avhengig av etablering av verdikjeder med tilhørende infrastruktur. Etablering av slike verdikjeder er forbundet med høye kostnader og betydelig usikkerhet. CCS-aktørene anser dagens pris på kvoter i EUs klimakvotesystem (ETS) som utilstrekkelig for å dekke kostnadene i hele verdikjeden. Hvor raskt et europeisk marked for CO₂-lagring utvikler seg

² Carbon capture and storage (CCS) eller CO₂-håndtering.

og hvor stort det blir, avhenger i høy grad av kostnadene ved CO₂-håndtering, hvor lang tid det tar å utvikle verdikjeder, samt klimapolitikken i EU og resten av verden.

Inntektssiden for selskapene ved å velge CO₂-håndtering er beheftet med betydelig usikkerhet. Fremtidige ETS-priser er usikre og påvirkes av politiske beslutninger, først og fremst i EU, som endringer i regelverk og klimamål. Det samme gjelder ev. høyere produktpriser som følge av mindre miljøavtrykk i produksjonen. I tråd med prinsippet om at forurensere betaler, er det vertskapet til selskaper som vurderer CO₂-håndtering som utslippsreducerende løsning som må bidra til at potensielle fangstaktører har betalingsevne og -vilje til å dekke kostnadene i verdikjeden. Over tid vil en forvente at behovet for slik støtte vil avta.

Det forventes at det vil ta mange år å utvikle et velfungerende marked for CO₂-lagring. Det er derfor naturlig at strukturen og de rasjonelle løsningene utvikles over tid. I oppstartsfasen vil trolig aktørene inngå bilaterale avtaler, ofte med gjensidig avhengige investeringsbeslutninger, for å få på plass nødvendige investeringer i infrastruktur.

Det er stordriftsfordeler knyttet til å drive CO₂-lagring. En lageraktør må derfor typisk ha flere store kunder for å kunne rettferdiggjøre og investere i et nytt lager. Det er videre skalafordeler knyttet til transport av CO₂, samtidig som det er store grunnlagsinvesteringer i for eksempel å investere i en ny rørledning til havs.

På grunn av industristruktur og energiforsyning i Norge er det få store utslippspunkt som er godt egnet for CO₂-fangst. Dette innebærer at potensialet for CO₂-fangst i Norge er relativt begrenset. Det kan derfor ikke etableres kostnadseffektiv CO₂-lagring på kontinentalsokkelen uten at det samtidig foreligger et vesentlig innslag av kunder med CO₂ fra andre land (i Europa).

Departementet ser derfor at det kan være behov for å opprettholde investorenes incentiver til å etablere lagrings- og transportløsninger, slik at verdikjeder for CO₂-håndtering kan realiseres i tråd med regjeringens klima- og ressursforvaltningspolitiske målsettinger. Departementet legger til grunn at tilretteleggelse for kommersiell fleksibilitet, innenfor det gjeldende regulatoriske rammeverket, vil kunne bidra til å opprettholde disse incentivene.

3. Oversikt over endringsforslagene

Det foreslås at forskriften gis en ny kortform – «lagringsforskriften», som anses mer hensiktsmessig enn gjeldende kortform som er «forskrift om lagring og transport av CO₂ på sokkelen».

Det foreslås å innta en ny definisjon av «undersøkelse» i forskriften § 1-6, ny bokstav s. Definisjonen gis samme ordlyd som i § 1-6 bokstav e. i lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet (petroleumsloven).

Det foreslås endringer i definisjonene av «rettighetshaver» og «operatør» i § 1-6 ved at det presiseres at fysiske personer kan være rettighetshaver og/eller operatør. Teksten er inntatt for å sikre at forskriften implementerer gjeldende regulering i CCS-direktivet.

Det foreslås å innta en ny definisjon av «transportnett» i forskriften § 1-6 bokstav t. Dette gjøres for å sikre gjennomføring av CCS-direktivet art. 3 nr. 22.

Det foreslås en mindre endring i § 1-8 om operatør.

Det foreslås tilpasninger i § 1-11 om traséundersøkelser og andre grunnundersøkelser, og i § 2-6 om meddelelse av opplysninger i forbindelse med undersøkelser. Formålet med tilpasningene er å harmonisere innholdet i disse bestemmelsene med endringer som er gjort i de tilsvarende bestemmelsene i petroleumsforskriften³.

Slik forskriftens kapittel 2 om undersøkelsestillatelser lyder i dag, er det Energidepartementet som er gitt kompetanse til å fatte vedtak og stille vilkår etter de ulike bestemmelser - med unntak av § 2-6, som legger beslutningskompetansen til Sokkeldirektoratet.⁴ Det foreslås at kapittel 2, med unntak av § 2-2 annet punktum, endres slik at den beslutningskompetanse Energidepartementet har i dag etter bestemmelsene i dette kapitlet legges direkte til Sokkeldirektoratet i forskriften. Departementet foreslår å klargjøre i § 2-5 at gebyr også skal betales for elektromagnetiske undersøkelser. Det legges videre opp til at ordlyden i § 2-6 annet og tredje ledd harmoniseres med den tilsvarende bestemmelsen i petroleumsforskriften § 6. De nærmere kravene til rapportering vil fastlegges i forskrift om dokumentasjon ved lagring av CO₂ på sokkelen. I samsvar med tidligere endringer i petroleumsforskriften erstattes også begrepet 'seismisk undersøkelse' med 'geofysisk undersøkelse'.

Det foreslås at kapittel 3 om letetillatelse oppheves og at det heretter tildeles en tillatelse som omfatter både letefasen, utbyggingsfasen og driftsfasen (utnyttelsestillatelse), men med tydelige vilkår i form av arbeidsforpliktelser som må oppfylles før overgang til driftsfasen. Denne endringen vil gjøre utformingen av tillatelsesregimet i forskriften mer likt det de fleste potensielle rettighetshavere kjenner fra petroleumsvirksomheten. Samtidig er det grunn til å fremheve at denne endringen i forskriften ikke utgjør noen reell endring i tildelingspolitikken fram til nå. Det gjøres nødvendige endringer i kapittel 4 om utnyttelsestillatelse.

Det foreslås enkelte endringer i bestemmelsen om varigheten av utnyttelsestillatelser i § 4-4, som følge av sammenslåingen av lete- og utnyttelsestillatelser. Forslaget innebærer at utnyttelsestillatelser tildeles med en varighet som fastsettes ved tildeling og med et vilkår om gjennomføring av et arbeidsprogram med fastsatte frister for å treffe vedtak om ulike beslutningsmilepæler for å modne prosjektet frem mot en eventuell utbygging av CO₂-lageret. Arbeidsprogrammets siste beslutningsmilepæl vil derfor normalt være beslutning om innsendelse av plan for utbygging og drift for departementets godkjenning.

Varigheten av tillatelsene vil ikke være begrenset til arbeidsprogrammets varighet, men er tenkt å også kunne dekke en ev. utbyggings- og driftsfase. Dette vil kunne legge til rette for et industrielt modningsløp for CO₂-lagringsprosjektene. Etter at arbeidsprogrammet er gjennomført, og rettighetshaver har sendt inn søknad om godkjenning av plan for utbygging og drift innen den fastsatte fristen, vil rettighetshaver basert på sine planer for injeksjon kunne søke om forlengelse av den gjenværende gyldighetsperiode for tillatelsen dersom det anses nødvendig.

Det foreslås endringer i §§ 4-1 annet ledd om utnyttelsestillatelse og 6-1 annet ledd om tillatelse til anlegg og drift. Endringene innebærer at det fastslås at når en tillatelse er tildelt flere juridiske personer i fellesskap, avgjør disse selv hvilken selskapsform de anser det hensiktsmessig å etablere for virksomheten tillatelsen gjelder for. Et alternativ til dette kan

³ Fastsett av Olje- og energidepartementet 18. desember 2023 med hjemmel i kgl.res. 20. juni 2023 nr. 996 punkt 12, kgl.res. 15. september 2023 nr. 1454 punkt 1 og 2, og kgl.res. 16. oktober 2023 nr. 1668 punkt 14.

⁴ Energidepartementet har delegert beslutningskompetansen til Sokkeldirektoratet.

være at virksomheten, på lik linje med petroleumsvirksomhet, organiseres som et interessentskap som i medhold av selskapsloven § 1-1 fjerde ledd gis et nytt særskilt unntak fra reguleringen i selskapsloven, jf. nærmere nedenfor i punkt 6.

Det foreslås endringer i § 4-1 siste ledd første punktum for å klargjøre at rettighetshavere skal – uavhengig av selskapsform – inngå avtaler med bestemt innhold som utformes av departementet, og at selskapene må påse at det ikke oppstår motstrid mellom de myndighetspålagte avtalene og andre relevante avtaler selskaper i CO₂-lagringsvirksomheten er parter til. Hensikten er at kravet om inngåelse av samarbeidsavtale og regnskapsavtale kan rettes mot selskapene uavhengig av om de organiserer samarbeidet seg imellom før eller etter søknad om tildeling av en utnyttelsestillatelse. Se for øvrig punkt 7 nedenfor for mer utfyllende merknader.

Det er viktig å sikre myndighetenes adgang til å ivareta nasjonale sikkerhetshensyn overfor all type næringsvirksomhet. Det foreslås derfor inntatt en entydig og klar adgang til å nekte tildeling av tillatelse og utøvelse av virksomhet ut fra hensynet til nasjonal sikkerhet i §§ 4-1 fjerde ledd og 6-1 sjette ledd. Av samme grunn foreslås det å gjøre en tilføyelse i § 11-21 tredje ledd som fastslår at departementet kan tilbakekalle en eksisterende tillatelse ut fra hensynet til nasjonal sikkerhet. Dette må betraktes som en sikkerhetsventil for å sikre at nasjonale sikkerhetsinteresser ikke trues grunnet tildeling av tillatelser etter forskriften. Se nærmere om endringene i § 11-21 i punkt 21 nedenfor.

Det foreslås et nytt tredje ledd i § 4-3 om behandlingsgebyr for seismiske og elektromagnetiske undersøkelser etter mønster av petroleumsforskriften § 9 tredje ledd. Det foreslås også en ny § 4-3a om arbeidsforpliktelse etter mønster av petroleumsforskriften § 13.

Ved utarbeidelsen av lagringsforskriften i 2014 ble det ikke tatt inn bestemmelser som åpner for deling av en tillatelse tildelt etter forskriften. Utviklingen har vist at det kan være behov for deling av utnyttelsestillatelser. I praksis vil deling av utnyttelsestillatelser gjennomføres ved at deler av området for utnyttelsestillatelsen fradeles og det utstedes en ny utnyttelsestillatelse for det nye fradelte området. Slik deling kan skje både i vertikal- (dvs. stratigrafisk) og horisontalplanet. Det foreslås derfor en ny § 4-16 om deling av en utnyttelsestillatelse. Bestemmelsen utformes etter mal av bestemmelsen i petroleumsløven § 3-10. Det foreslås også å ta inn en egen bestemmelse om form og størrelse på områder etter mønster av petroleumsforskriften § 15, med unntak av kravet om at «særlige grunner» må foreligge for horisontal deling. Departementet legger til grunn at innenfor CO₂-lagring vil en horisontal eller vertikal deling av utnyttelsestillatelser kunne være mer aktuelt enn for petroleumsvirksomhet, og at det derfor ikke er hensiktsmessig med et krav om «særlige grunner» for slik deling.

Det foreligger per i dag ingen egen bestemmelse om måling av CO₂. Departementet har vurdert om en slik bestemmelse skulle inntas i forskriften, men har kommet til at det ikke er nødvendig. Se nærmere om dette i punkt 9.

Det foreslås en mindre presisering i § 5-2 tredje ledd. I § 5-2 fjerde ledd foreslås det å tydeliggjøre at det er Sokkeldirektoratet som skal underrettes ved lekkasje eller vesentlige uregelmessigheter.

Det foreslås å fjerne § 5-12 siste ledd ettersom bestemmelsen gjentar det som allerede følger av de øvrige delene av § 5-12. EU-kommisjonen har varslet en gjennomgang av CCS-

regelverket på EU-nivå, som ventes ferdigstilt i løpet av tredje kvartal 2026. Departementet avventer derfor å foreslå materielle endringer i bl.a. reglene for tredjepartsadgang før denne gjennomgangen fra kommisjonen foreligger.

Det foreslås et nytt tredje ledd i § 6-1, som reflekterer siste ledd i § 4-1. Se for øvrig merknad til sistnevnte og punkt 7 nedenfor. Det foreslås også et nytt tillegg til syvende ledd i § 6-1 for å presisere at det kan søkes om fritak fra kravet om konsekvensutredning for rørledninger med bestemte dimensjoner. Videre foreslås det å klargjøre at bestemmelsene i kapittel 4 om utredningsprogram (§ 4-7), konsekvensutredning (§ 4-8), , fritak fra konsekvensutredning (§ 4-9) og konsekvensutredning ved vesentlige grenseoverskridende miljøvirkninger (§ 4-10) skal gjelde for konsekvensutredninger i forbindelse med søknad om PAD etter § 6-1, så langt de passer.

Det foreslås en ny § 6-4 om utvikling av transportinfrastruktur, som vil innebære at departementet kan utpeke et rettssubjekt som skal vurdere utvikling og videreutvikling av transportinfrastruktur for CO₂ som er underlagt norsk jurisdiksjon.

Det foreslås å presisere i kapittel 9 om erstatning til norske fiskere at bestemmelsene er ment å gjelde ved virksomhet som utøves under tillatelser tildelt i henhold til lagringsforskriften.

Det foreslås et nytt tredje og fjerde ledd i § 11-1 etter mønster av petroleumsloven § 10-1 tredje og fjerde ledd. Departementet kan ikke utelukke at det kan oppstå behov for å kunne stanse virksomhet etter lagringsforskriften dersom det oppstår særlige grunner for dette, og at det derfor bør fastsettes en slik stansingsadgang i lagringsforskriften.

Det foreslås endringer i § 11-4 om register over lagringslokaliteter, herunder at Søkeldirektoratet angis som registerfører, at det klargjøres at registeret bare skal gjelde for utnyttelsestillatelser og for lukkede lagringslokaliteter (ikke lenger medregnet omgivende lagringskomplekser).

Det foreslås å stryke bestemmelsen om arealavgift i § 11-5 i sin helhet. Bestemmelsen har ikke vært tatt i bruk siden lagringsforskriften trådte i kraft, og departementet ser ikke noe nært forestående behov for å pålegge rettighetshavere til utnyttelsestillatelser å betale arealavgift. Det anses derfor hensiktsmessig at bestemmelsen tas ut av lagringsforskriften.

Det foreslås en ny § 11-7a om bore- og brønnaktivitet, en ny § 11-7b om årlig statusrapportering og en ny § 11-7c om opplysninger om injisert CO₂. Tilsvarende bestemmelser for petroleumsvirksomhet finnes i petroleumsforskriften kapittel 7, og det anses nå å være et behov for å innta lignende bestemmelser i lagringsforskriften for at Søkeldirektoratet kan få de opplysningene og den dokumentasjonen de trenger for å ivareta oppgaven med å følge opp tillatelsene og ressursforvaltningen etter lagringsforskriften. Bestemmelsene er modellert etter de lignende bestemmelsene i petroleumsforskriften kapittel 7, men med visse tilpasninger knyttet til bl.a. at statusrapporteringen skal gjennomføres uavhengig av om feltet anses å være i «drift» eller ikke.

Det foreslås språklige endringer i § 11-10 om ansvar for forpliktelser, som følge av forslaget om at rettighetshaverne selv kan velge selskapsform.

Det foreslås en endring i § 11-14 om forsikringer for å harmonisere bestemmelsen med den tilsvarende bestemmelsen i petroleumsforskriften § 73.

Det foreslås endringer i § 11-15 om revisjon i tillatelser med statlig deltakelse. Endringene innebærer at bestemmelsen harmoniseres med tilsvarende bestemmelse i petroleumsforskriften § 74.

Det foreslås en ny § 11-16a om lønnsvilkår på skip som leverer tjenester til CO₂-lagringsvirksomhet, samt transport av CO₂ (unntatt skipstransport). Bakgrunnen for denne nye bestemmelsen er innføringen av et krav om norske lønnsvilkår på skip i norske farvann og på norsk kontinentalsokkel, herunder for offshoreflåten. Dette inkluderer sektorlovgivningen for havnæringene, herunder CO₂-lagring og -transport, jf. nærmere om dette i Prop. 88 L (2024-2025).

Det foreslås en ny § 11-17a om navnsetting av lagringslokaliteter mv. for å ivareta behovet for identifikasjon.

Det foreslås endringer i § 11-20 om saksbehandling og taushetsplikt for å harmonisere disse med endringer som nylig er gjort i de tilsvarende bestemmelsene i petroleumsforskriften.

4. Endring i tillatelsesregimet

Bakgrunn

CCS-direktivet er innlemmet i norsk rett gjennom lagringsforskriften, petroleumsforskriften kapittel 4a og forskrift 1. juni 2004 nr. 931 om begrensnings av forurensning (forurensningsforskriften) kapittel 35.

Direktivet stiller krav om at lagringsaktiviteten skal utøves på objektive, publiserte og transparente kriterier og gir anvisning på to typer tillatelser som skal styre aktiviteten: En letetillatelse (artikkel 5) og en lagringstillatelse (artikkel 6). Det følger av artikkel 6 nr. 3 at den som innehar en letetillatelse skal prioriteres når det gis en lagringstillatelse, forutsatt at alle vilkår som følger av tillatelsen er oppfylt, og at det søkes om lagringstillatelse innenfor gyldighetsperioden for en letetillatelse.

Direktivets artikkel 5 om letetillatelse er gjennomført i kapittel 3 i lagringsforskriften. Artikkel 6 om lagringstillatelse er gjennomført i § 5-2 i lagringsforskriften og i forurensningsforskriften kapittel 35 i form av bestemmelser om tillatelse til injeksjon og lagring av CO₂ (injeksjons- og lagringstillatelse).

Ved gjennomføring av direktivet i norsk rett ble det utformet et konsesjonssystem for lagringsaktiviteten. På den måten sikret en oppfyllelse av direktivets krav om at tillatelse skal tildeles på objektive, publiserte, ikke-diskriminerende og transparente kriterier. I tillegg var det ønskelig å sikre at den som innehar en letetillatelse etter direktivet også kunne få en eksklusiv rett til å bygge ut en lagringslokalitet. Dette ble gjort ved at kapittel 4 i lagringsforskriften, hvor det fremgår at utbygging og drift av en lagringslokalitet er betinget av tildeling av en utnyttelsestillatelse, fastslår at innehaver av en letetillatelse ville foretrekkes ved tildeling av en utnyttelsestillatelse så fremt arbeidsforpliktelsene og vilkårene i tillatelsen for øvrig var oppfylt.

Oversikt over lagringsforskriftens tillatelsesregime

Lagringsforskriften har i dag bestemmelser om tre ulike tillatelser:

- Undersøkelsestillatelse (§ 2-1): Denne gir rett, men ikke enerett til undersøkelser (geologisk kartlegging), dvs. at det kan tildeles flere tillatelser innenfor samme område. Denne tillatelsen reflekterer ikke noen av bestemmelsene i direktivet.
- Letetillatelse (§ 3-1): Denne gir enerett til leting i området den gjelder for og reflekterer det direktivet omtaler i artikkel 5.
- Utnyttelsestillatelse (§ 4-1): Denne gir enerett til utbygging og drift av en lagringslokalitet.

I tillegg er det bestemmelser i lagringsforskriften om godkjenning av PUD/PAD og samtykke til injeksjon og lagring, og til godkjenning av avtaler om «bruk av innretninger og lagringslokaliteter».

Én tillatelse med letefase, utbyggingsfase og driftsfase

Begrunnelsen for å ha en egen letetillatelse og en påfølgende separat utnyttelsestillatelse, var opprinnelig et ønske om å reflektere direktivets bestemmelse om en egen letetillatelse i artikkel 5. I lys av erfaringene som er høstet i løpet av de siste årene, har departementet kommet til at det vil være mer hensiktsmessig å forenkle tillatelsesregimet ved å ha én tillatelse. Samtidig fremheves det at denne endringen i tillatelsesregimet ikke utgjør noen reell endring i tildelingspolitikken fram til nå.

Det foreslås derfor en utnyttelsestillatelse med et arbeidsprogram etter modell av utvinningstillatelse etter petroleumsoven, med den forskjell at utnyttelsestillatelser vil tildeles med en varighet fastsatt ved tildeling, men uten en initiell periode som i petroleumsvirksomheten. Det vil ved tildeling av en utnyttelsestillatelse fastsettes et arbeidsprogram med milepæler der rettighetshaver beslutter å gjennomføre neste fase i arbeidsprogrammet eller å tilbakelevere tillatelsen. Varigheten av tillatelsene vil ikke være begrenset til arbeidsprogrammets varighet, men er tenkt å også kunne dekke en ev. utbyggings- og driftsfase. Målsetningen er å legge til rette for et industrielt modningsløp for CO₂-lagringsprosjektene. Siste milepæl i arbeidsprogrammet vil normalt være investeringsbeslutning og innlevering av søknad om godkjenning av utbyggingsplan eller tilbakelevering. Rettighetshaver vil ved behov kunne søke om utsatte frister for gjennomføring av arbeidsprogrammet.

Rettighetshaver som har oppfylt arbeidsprogrammet i henhold til § 4-3a og de vilkår som for øvrig gjelder for den enkelte utnyttelsestillatelse, og som ved innsendelse av plan for utbygging og drift til godkjenning, har et begrunnet behov for forlengelse av tillatelsens varighet, kan søke om forlengelse utover perioden som er fastsatt ved tildeling. Det vil være viktig å sikre at rettighetshaverne har tilstrekkelig forutsigbarhet for at tillatelsen har en varighet som omfatter hele den forventede driftsfase.

Når plan for utbygging og drift er forelagt departementet for godkjenning, har rettighetshaver etter søknad krav på å beholde de relevante deler av utnyttelsestillatelsen.

De nye utnyttelsestillatelsene vil dermed dekke en modningsfase der arbeidsprogrammet skal gjennomføres, samt en utbyggingsfase og en driftsfase som vil gjennomføres hvis rettighetshaver tar investeringsbeslutning og søker om godkjenning av utbyggingsplaner som godkjennes av departementet. Dette vil fjerne den uhenksomme, formelle overgangen fra dagens letetillatelse til de nåværende utnyttelsestillatelsene.

Utnyttelsestillatelse vil gi rettighetshaver eksklusiv rett til leting etter og utnyttelse av en lagringslokalitet, og vil på samme måte som for tidligere letetillatelser måtte tildeles før leting påbegynnes. For å kunne iverksette utbygging av et CO₂-reservoar kreves det at

arbeidsprogrammet er gjennomført, og at rettighetshavers plan for utbygging og drift (PUD) er godkjent av myndighetene.

Før injeksjon av CO₂ i lageret (driftsfase) kan påbegynnes, må bl.a. følgende betingelser være oppfylt:

- Injeksjons- og lagringstillatelse må være gitt etter forurensningsforskriften,
- Samtykke til injeksjon og lagring må være gitt etter lagringsforskriften, og
- Samtykke må være gitt etter forskrift om sikkerhet og arbeidsmiljø ved transport og injeksjon av CO₂ på kontinentalsokkelen.

Rettighetshaver som har fått godkjent sin utbyggingsplan må altså søke om injeksjons- og lagringstillatelse og samtykke til injeksjon og lagring. For at slik tillatelse og samtykke kan gis, kreves det at alle relevante krav i forurensningsforskriften kapittel 35 og lagringsforskriften er oppfylt. Disse kravene er i stor grad overlappende, og slik sett henger godkjenning av utbyggingsplan og tillatelse og samtykke til injeksjon og lagring nært sammen.

Gjennom den foreslåtte endringen blir «overgangen» mellom letefasen og utbyggings- og driftsfasen slik den er ment gjennomført i praksis også tydeliggjort i forskriften, jf. Prop. 97 S (2022-2023). Dette øker forutsigbarheten for rettighetshaverne og gjør tillatelsesregimet mer hensiktsmessig enn det er i dag.

Fra industrien er det kommet oppfordringer om å implementere den foreslåtte endringen. Når rettighetshaver slipper å søke om en ny tillatelse før utbygging og lagring kan skje, vil det kunne gjøre det enklere å oppnå kontrakter med kunder for lagring av CO₂. Det kan også ha betydning for muligheten til å få finansiering på kommersielt akseptable vilkår.

Forurensningsforskriften

Forurensningsforskriften kapittel 35 inneholder bestemmelser om tillatelse til injeksjon og lagring, og gjennomfører, sammen med bestemmelser i lagringsforskriften, direktivets artikkel 6 om lagringstillatelse. Tillatelse til injeksjon og lagring gis av Miljødirektoratet, jf. forurensningsforskriften § 35-4 første ledd. Før tillatelse tildeles skal ESA, innen en frist på 4 måneder, gis anledning til å avgi en ikke rettslig bindende uttalelse om utkast til injeksjons- og lagringstillatelse, jf. forurensningsforskriften § 35-4 annet ledd.

Bestemmelsene om injeksjons- og lagringstillatelse inneholder ingen henvisning til lagringsforskriften, til tross for at det er stor grad av overlapp mellom opplysningene som skal gis i søknad om godkjenning av plan for utbygging og drift etter lagringsforskriften og i en søknad om injeksjons- og lagringstillatelse etter forurensningsforskriften.

Forurensningsforskriften § 35-5 fastsetter hva en søknad om injeksjons- og lagringstillatelse skal inneholde. Etter § 35-5 pkt. j) skal søknaden bl.a. inneholde «*dokumentasjon for at den finansielle sikkerhetsstillelse etter § 35-15 vil være gyldig og effektiv innen injeksjonen starter*». Dette kravet følger av artikkel 19 nr. 1 i CCS-direktivet. Sikkerhetsstillelsen skal sikre at alle aktuelle krav etter forurensningsforskriften kapittel 35 er oppfylt, herunder bestemmelsene om nedlukningsprosedyrer og etterdrift og eventuelle forpliktelser etter klimakvoteloven.

En viktig del av Miljødirektoratets vurdering av en søknad om injeksjons- og lagringstillatelse knytter seg til den finansielle sikkerhetsstillelsen som rettighetshaver må stille. I henhold til § 35-15 første ledd siste setning skal Klima- og miljødepartementet og Energidepartementet i fellesskap ta stilling til den finansielle sikkerhetsstillelse. Det samme fremgår av lagringsforskriften § 5-9 siste setning.

Som ledd i godkjenning av PUD, skal søknaden sendes til Energidepartementet med kopi til Sokkeldirektoratet, Havindustriilsynet, Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet. Ved å behandle PUD og søknad om injeksjons- og lagringstillatelse parallelt, legges det til rette for at de involverte myndighetsorganene kan dra nytte av de ulike vurderingene som gjøres av de øvrige organene. Det er for eksempel hensiktsmessig at geologiske vurderinger som foretas av Sokkeldirektoratet, kan benyttes av de andre myndighetsorganene. Blant annet av den grunn er det hensiktsmessig at rettighetshaver søker om injeksjons- og lagringstillatelse i medhold av forurensningsforskriften samtidig som PUD sendes inn til Energidepartementet for godkjenning.

Energidepartementet vil derfor anbefale at rettighetshavere søker om injeksjons- og lagringstillatelse etter forurensningsforskriften samtidig som PUD sendes inn til departementet for godkjenning.

Tillatelsesregimet – endringen i lagringsforskriften

Endringen i tillatelsesregimet innebærer som nevnt at oppdelingen mellom letetillatelse og utnyttelsestillatelse fjernes. En utnyttelsestillatelse vil nå også inkludere de aktiviteter som tidligere var regulert av letetillatelsen. Det presiseres for ordens skyld at reguleringen av aktiviteter under en undersøkelsestillatelse videreføres. Disse aktivitetene vil derfor ikke påvirkes av sammenslåingen av det som tidligere var hhv. letetillatelse og utnyttelsestillatelse til en ny utnyttelsestillatelse.

Endringen av tillatelsesregimet i lagringsforskriften foreslås gjort ved at kapittel 3 om letetillatelse oppheves og de aktuelle bestemmelsene inntas i kapittel 4.

Bestemmelsen i lagringsforskriften § 3-1 om tildeling av letetillatelse er tilnærmet lik § 4-1 om tildeling av utnyttelsestillatelse. De to bestemmelsene foreslås slått sammen, og det gjøres nødvendige tilpasninger i § 4-1 for å reflektere dette.

Bestemmelsen i § 3-3 om arbeidsforpliktelse flyttes til kapittel 4 og inntas som ny § 4-3a.

Lagringsforskriften § 3-5 om tilbakelevering eller oppgivelse av en letetillatelse foreslås reflektert som nytt første ledd i § 4-12.

Et spørsmål som melder seg, er hvordan dagens letetillatelser skal behandles i lys av den foreslåtte sammenslåingen av lete- og utnyttelsestillatelser. Slik departementet vurderer dette spørsmålet, vil det for dagens letetillatelser være fordelaktig om overgangen fra letetillatelse til utnyttelsestillatelse i størst mulig grad likebehandles med det som foreslås for de nye tillatelsene.

Departementet ser for seg at en slik likebehandling kan oppnås ved at dagens letetillatelser blir omgjort til utnyttelsestillatelser, med den nødvendige transformeringen av de oppfylte og uoppfylte delene av arbeidsprogrammet, samt tillatelsens varighet. Dette vil rent praktisk sett medføre at bl.a. betegnelsen 'EXL letetillatelse' vil endres til 'EXL utnyttelsestillatelse'. Tillatelsen vil av rene systemtekniske og kostnadmessige hensyn beholde betegnelsen 'EXL', men vil samtidig betegnes og behandles som en 'utnyttelsestillatelse'. Departementet vil, kort tid etter at endringene i lagringsforskriften trer i kraft, fatte vedtak om at dagens letetillatelser omgjøres til utnyttelsestillatelser, som skissert ovenfor. Forhåndsvarsel til slike vedtak vil sendes ut i god tid.

5. Tildelingskriterier

Det fremgår av lagringsforskriften at tildeling av en utnyttelsestillatelse er betinget av at rettighetshaver har den finansielle styrke, tekniske kompetanse og pålitelighet som anses

påkrevet for å operere og kontrollere lagringslokaliteten. Det fremgår imidlertid ikke klart av forskriften hvilke kriterier som i en konkurransesituasjon mellom ulike aktører skal benyttes for å beslutte hvem som skal tildeles utnyttelsestillatelse innenfor et spesifikt geografisk område som er tilgjengelig for CO₂-lagringsvirksomhet. Til sammenligning fremgår det av petroleumsforskriften at *«[U]tvinningstillatelse tildeles på grunnlag av søkerens tekniske kompetanse, finansielle kapasitet og plan for leting og utvinning i det området som søknaden gjelder, slik at den best mulige ressursforvaltning fremmes.»*.

Departementet foreslår endringer i forskriftens § 4-1 tredje ledd for å klargjøre hvilke kriterier som vil vektlegges i forbindelse med tildelingen av en utnyttelsestillatelse.

Det fremgår også av lagringsforskriften § 4-1 tredje ledd annet punktum at dersom en tillatelse tildeles til flere juridiske personer sammen, må samtlige deltakere i rettighetshaverselskapet oppfylle de nevnte vilkår. Ettersom det foreslås å åpne opp for at rettighetshaverne fritt kan organisere virksomheten i tillatelsen seg imellom, jf. nedenfor i punkt 6, er det nødvendig å tilpasse ordlyden i § 4-1 tredje ledd slik at den gjelder uavhengig av selskapsform. Denne løsningen med at alle rettighetshaverne må innfri de samme kravene om kompetanse m.m., er modellert etter petroleumsregelverket. Departementet ser imidlertid at det kan være grunner til å operere med en noe mer differensiert løsning innenfor CO₂-lagring og -transportvirksomhet. Departementet ber på denne bakgrunn om høringsinstansenes syn på om gjeldende krav om at samtlige rettighetshavere i utnyttelsestillatelsen må innfri alle kvalifikasjonsvilkår for tildeling bør videreføres, og om det er grunner til at andre løsninger bør vurderes.

6. Organisering av lagringsaktiviteten

I lagringsforskriften §§ 3-1 annet ledd (foreslås opphevet), 4-1 annet ledd og 6-1 annet ledd fastslås det i dag at virksomhet i tillatelser etter forskriften som tildeles flere juridiske personer sammen, skal utøves for deltakernes felles regning og risiko. Det følger da av lov 21. juni 1985 nr. 83 om ansvarlige selskaper og kommandittselskaper (selskapsloven) § 1-1 første ledd at selskapsloven gjelder for slik virksomhet. Departementet har stilt krav om virksomheten under tillatelsen skal drives gjennom et ansvarlig selskap i form av et ANS. Dette selskapet vil anses som rettighetshaver, på linje med de enkelte deltakerne i selskapet. At selskapet også anses som rettighetshaver fremgår for øvrig av definisjonen av «rettighetshaver» i § 1-1 bokstav u.⁵

Departementet har etter en ny vurdering kommet til at det kan være mer hensiktsmessig om deltakerne i CO₂-lagringsvirksomheten har valgfrihet med hensyn til organisasjonsform, slik det normalt er i annen næringsvirksomhet.

De hensyn som i sin tid lå til grunn for kravet om solidaransvar mellom rettighetshavere i petroleumsvirksomhet – skadepotensialet ved forurensningsskade og for tredjeparter – gjør seg ikke gjeldende med like stor styrke i virksomhet knyttet til transport og lagring av CO₂. Samfunnets og tredjeparters interesser er ivaretatt dels ved krav til forsikring og dels ved at det følger av lagringsforskriften § 11-10 at rettighetshavere som sammen innehar en tillatelse etter forskriften, er solidarisk ansvarlige overfor staten for økonomiske forpliktelser som følger av transport, injeksjon og lagring av CO₂. Det foreslås derfor endringer i forskriften §§ 4-1 annet ledd og 6-1 annet ledd for å reflektere forslaget om at det ikke er krav om en særskilt organisasjonsform.

⁵ Også etter petroleumsloven er det interessentskapet som to eller flere rettighetshavere etablerer definert som rettighetshaver, jf. petroleumsloven § 1-6 bokstav j.

Et alternativ til valgfrihet med hensyn til organisasjonsform, kan være at CO₂-lagringsvirksomheten organiseres i en interessentskapsmodell på samme måte som for petroleumsvirksomhet.

Departementet har tidligere (5. april 2022) utarbeidet et høringsforslag om at virksomhet i medhold av lagringsforskriften organiseres på samme måte som deltakelsen i tillatelser tildelt i medhold av petroleumsløven og havbunnsmineralloven. Forslaget innebar at deltakelsen i samarbeidsavtaler for utnyttelsestillatelser tildelt i medhold av lagringsforskriften organiseres som et eget interessentskap som i medhold av selskapsloven § 1-1 fjerde ledd gis et særskilt unntak fra reglene i selskapsloven. Denne løsningen har i mange år fungert meget bra for deltakerne i petroleumsvirksomheten.

Av ulike årsaker ble imidlertid ikke forslaget om å utvide unntaket i selskapsloven til å omfatte virksomhet under en CO₂-lagringstillatelse innført i 2022. Det er likevel interessant å få belyst hvilke fordeler og ulemper et slikt unntak ville medføre, og hvilke forutsetninger som måtte være på plass for at en interessentskapsmodell for CO₂-lagringsvirksomhet skal kunne fungere på en god måte for rettighetshavere, myndigheter og tredjeparter.

Departementet ber derfor om høringsinstansenes innspill på forslaget om at det, som for ordinær næringsvirksomhet, skal være et fritt valg av selskapsform for deltakelse i tillatelser under lagringsforskriften, eller om det – som for petroleumsvirksomhet og ev. havbunnsmineralvirksomhet – bør være slik at virksomheten kan organiseres i en interessentskapsmodell på samme måte som for petroleumsvirksomhet.

7. Selskapsavtaler

I lagringsforskriften §§ 3-1 siste ledd (foreslås opphevet) og 4-1 siste ledd sies det at Kongen ved tildeling av letetillatelse og utnyttelsestillatelse til flere rettighetshavere sammen, kan oppstille vilkår om at disse skal inngå en selskapsavtale som fastsettes av departementet. Som følge av forslaget beskrevet i punkt 6 om valgfrihet med hensyn til organisasjonsform eller alternativt en innføring av en interessentskapsmodell etter modell fra petroleumsvirksomheten, er bestemmelsen foreslått endret.

Endringen innebærer at rettighetshaverne kan pålegges å inngå avtaler av bestemt innhold, herunder en standard samarbeidsavtale og regnskapsavtale, som utformet av departementet for virksomheten etter tillatelsen. Ordlyden vil dermed tilsvare formuleringen som er brukt i petroleumsløven. Det presiseres at det vil være rettighetshavernes ansvar å påse at andre avtaler, som selskapsavtaler eller aksjonæravtaler, ikke er i motstrid med de standardavtalene de pålegges å inngå av departementet for å utøve CO₂-lagringsvirksomhet.

Erfaringsmessig har det i flere tilfeller i praksis vært slik at to eller flere selskaper har søkt samme om å få tildelt en tillatelse. Ved tildeling av tillatelse har kravet om å inngå en standard samarbeidsavtale og regnskapsavtale derfor vært rettet mot hvert av disse selskapene. Dersom to eller flere selskaper går sammen om å opprette et felles eiet prosjektselskap for CO₂-lagringsvirksomhet, som deretter søker tillatelse, vil det etter nåværende ordlyd være dette ene prosjektselskapet som kan pålegges å legge en standard samarbeidsavtale og regnskapsavtale til grunn for sin virksomhet under tillatelsen. Det vil fortsatt tjene en viktig funksjon at én rettighetshaver alene overholder standard samarbeidsavtale og regnskapsavtale, særlig med tanke på hensynet til standardiserte krav til informasjonsformidling.

Formålet med standardiserte samarbeidsavtaler er åpenbart også å regulere samarbeidet mellom to eller flere aktører, med den hensikt å bidra til fornuftige og effektive beslutningsstrukturer. For å sikre at dette formålet oppnås uavhengig av hvordan virksomheten under en tillatelse organiseres, foreslås det at det klargjøres at departementet kan stille vilkår som sikrer at avtaler mellom eierne av rettighetshaver er i overensstemmelse med avtaler utformet av departementet og fremmer god ressursforvaltning. Hensikten med dette er å sørge for at det ikke blir avtalt beslutningsmekanismer gjennom aksjonæravtaler eller andre avtaler mellom eiere, som gjør at beslutninger, som er rasjonelle ut fra et ressursforvaltningsmessig ståsted, ikke blir tatt.

Et krav om enstemmighet for alle beslutninger vil være et eksempel på en slik beslutningsmekanisme som vil kunne motvirke fornuftige beslutninger eller fremdrift i utvinningstillatelser med mer enn to deltakere. Det er videre ikke ønskelig at avtalte beslutningsmekanismer mellom eierne av et rettighetshaverselskap vanskeliggjør at rettighetshaver i en normalsituasjon kan ta nødvendige beslutninger for å sikre at arbeidsprogrammet under utnyttelsestillatelsen oppfylles i henhold til tidsplan.

I de letetillatelsene som er tildelt hittil har departementet stilt krav om at rettighetshaverne inngår en standardisert samarbeidsavtale etter mal fra dem som anvendes i petroleumsvirksomheten – med de nødvendige tilpasninger. Den sentrale standardavtalen for letetillatelser inneholder en standard «Avtale for lagringsaktivitet - leting» med to standard vedlegg – en samarbeidsavtale og en regnskapsavtale. Denne standardavtalen vil måtte endres for å tilpasses sammenslåing av lete- og utnyttelsestillatelse, men vil beholde samme struktur og hovedinnhold.

I lagringsforskriften § 6-1 om særskilt tillatelse til anlegg og drift av innretninger er det i dag ingen tilsvarende bestemmelse som i § 4-1 siste ledd om inngåelse av avtaler mellom rettighetshavere til tillatelser. Departementet foreslår derfor å innta et nytt tredje ledd i § 6-1 om inngåelse av slike avtaler som nevnt i avsnittet ovenfor.

8. Rettighetshaver/operatør

En problemstilling som har vært tatt opp av aktørene i bransjen, er forskjellen mellom CCS-direktivet og lagringsforskriften når det gjelder bruken og betydningen av ordet «operator» / «operatør».

I CCS-direktivets artikkel 6 nr. 1 sies det bl.a. at medlemsstatene skal sikre at det bare skal være en «operator» for hver lagringslokalitet. Denne bestemmelsen er gjennomført i lagringsforskriften § 1-8 første ledd annen setning, hvor det fremgår at «*[D]et kan kun være en operatør for hver lagringslokalitet*».

I norsk oversettelse av CCS-direktivet er «operator» oversatt til «driftsansvarlig» som er definert i artikkel 3 pkt. 10) som «*enhver fysisk eller juridisk person, privat eller offentlig, som driver eller kontrollerer lagringsstedet, eller som i samsvar med nasjonal lovgivning er gitt avgjørende økonomisk råderett med hensyn til den tekniske driften av lagringsstedet*».

I lagringsforskriften § 1-6 bokstav r) er «operatør» definert som «*den juridiske (privat eller offentlig) person som på rettighetshavers vegne forestår den daglige ledelse av transport og utnyttelse av undersjøisk reservoar til lagring av CO₂*» (understreket her). Tillatelsen gir rettighetshaver enerett, jf. § 4-1 fjerde ledd, og dersom tillatelse tildeles til flere rettighetshavere skal disse etablere et felles selskap som også er rettighetshaver, jf. § 4-1

andre ledd. Av vårt nasjonale regelverk følger det dermed at det kan være flere rettighetshavere i hver tillatelse, men kun en operatør.

CCS-direktivet har ikke noe tilsvarende skille mellom operatør og rettighetshaver, og gir heller ikke anvisning på at det er mulig å tildele tillatelse til flere juridiske personer i fellesskap. Departementet har derfor fått spørsmål om det er i tråd med direktivet å organisere virksomheten slik at flere kan inneha en tillatelse sammen, mens en av dem utpekes som operatør.

Uttrykket «operator» anvendes ofte i EUs direktiver om den som har et ansvar. Ved gjennomføring av et direktiv i nasjonal rett, har myndighetene frihet innenfor rammen av teksten og nasjonal lovgivningstradisjon til å tilpasse lovgivningen til nasjonale behov. Selv om direktivet ikke gir anvisning på at en tillatelse kan tildeles flere i fellesskap, er det heller intet i CCS-direktivet som tilsier at dette ikke kan gjøres. Direktivets bestemmelse om at det bare kan være en «operator» for hver lagringslokalitet er som nevnt reflektert i lagringsforskriften § 1-8 første ledd annen setning.

I den danske undergrundsloven⁶, som bl.a. gjelder for lagring av CO₂ i undergrunnen, jf. undergrundsloven § 1 stk 2 nr. 2), opererer de med begrepene «operatør» og «rettighedshaver». Undergrundsloven § 1 a nr. 1) definerer «operatør» som *«[d]en, som i henhold til en tilladelse omfattet af denne lov udfører aktiviteter på vegne af rettighedshaveren eller sole risk-aktiviteter på vegne af nogle af deltagerne i en tilladelse.»* Undergrundsloven § 1 a nr. 3) definerer «rettighedshaver» som *«[d]en eller dem, som deltager i en tilladelse omfattet af denne lov. En rettighedshaver kan bestå af en eller flere fysiske eller juridiske personer i forening, herunder bevillingshavere og bistandsydere.»* Begrepene «rettighedshaver» og «operatør» i den danske undergrundsloven tilsvarer altså langt på vei lagringsforskriftens «rettighetshaver» og «operatør».

Energidepartementet legger derfor til grunn at forskriftens bestemmelser om tildeling til flere rettighetshavere i fellesskap er forenlig med direktivets regler.

9. Måling

I lagringsforskriften forutsettes det at CO₂ som injiseres også skal måles. Dette fremgår av § 5-2 tredje ledd, der det er krav om at søknad om samtykke til injeksjon og lagring av CO₂ bl.a. skal inneholde informasjon om måling av CO₂-injeksjonsrater. For dette formål må derfor rettighetshaver installere måleutstyr for injeksjon av CO₂ nær injeksjonspunktet ved lagringslokaliteten.

På bakgrunn av myndighetenes behov for innrapportering av data, er det vurdert hvorvidt det bør etableres en egen bestemmelse om måling i lagringsforskriften. Måling vil bl.a. ha betydning med hensyn til rapportering av injisert mengde CO₂, CO₂-volumstrøm ved injeksjonsbrønnhodene, CO₂-trykk og -temperatur ved injeksjonsbrønnhodene (for å bestemme massestrøm), kjemisk analyse av injeksjonsstrøm og reservoartemperatur og -trykk (for å bestemme CO₂-fasenes oppførsel og tilstand).

Rettighetshaverne er gjennom Forordning EU 2018/2066 (MR-forordningen) pålagt å måle mengden CO₂ som overføres til permanent geologisk lagring. Dette skal gjøres ved kontinuerlig måling av masse- eller volumstrøm, trykk og temperatur ved overføringspunktet.

⁶ LBK nr 1461 af 29/11/2023

Målingene skal være kontinuerlige, og målt masse- eller volumstrøm skal inngå i beregningen av den totale mengden CO₂ som overføres til geologisk lager. I tillegg skal det gjennomføres representative analyser av CO₂-strømmens sammensetning.

Disse kravene til måling som følger av MR-forordningen, er etter Sokkeldirektoratets vurdering per i dag tilstrekkelige til å oppfylle den rapporteringsplikten som vil følge av de nye bestemmelsene §§ 11-7b og 11-7c.

Det foreligger også, i medhold av bestemmelsene i forurensningsforskriften kapittel 35, grunnlag for at Miljødirektoratet kan stille krav til måling.

På denne bakgrunn ser departementet ikke behov for å foreslå egne bestemmelser om krav til måling i lagringsforskriften på nåværende tidspunkt. Vi ønsker likevel innspill dersom høringsinstansene ser andre behov for målinger utover det som følger av MR-forordningen.

10. Utvikling av transportinfrastruktur

I henhold til lagringsforskriften § 6-1 kan departementet på nærmere bestemte vilkår gi særskilt tillatelse til anlegg og drift av innretning. Dette er aktuelt i de tilfeller retten til anlegg og drift ikke følger av en godkjent plan for utbygging og drift av et undersjøisk reservoar til injeksjon og lagring av CO₂ i henhold til § 4-5. Det vil typisk være ved ev. felles transportinfrastruktur for flere lagre.

Departementet foreslår å ta inn en ny bestemmelse i lagringsforskriften om at departementet kan utpeke en aktør som skal vurdere utvikling av CO₂-transportinfrastruktur, inkludert bl.a. tilknytningspunkter for CO₂-lager, med sikte på å oppnå helhetlige løsninger for transport av CO₂. Gassco er påtenkt denne rollen etter forskrift, jf. også brev 16. september 2024 vedrørende Gasscos rolle i vurderinger av transportløsninger for CO₂.

En helhetlig transportinfrastruktur er et viktig virkemiddel for å sikre samfunnsøkonomisk riktige løsninger og dermed underbygge en effektiv forvaltning av lagringskapasiteten på norsk kontinentalsokkel. Rørledningstransport av CO₂ fra europeiske land til Norge og norsk kontinentalsokkel kan bli aktuelt i framtiden. En slik løsning vil kreve at det er store CO₂-volum å transportere og vil derfor også kunne utgjøre en transportløsning for flere CO₂-lagringstillatelser. En annen mulighet, som også kan bli aktuell, er skipstransport til en felles landterminal eller offshoreanlegg for flere lagre.

I mange tilfeller vil rettighetshavers syn på valg av transportløsning være sammenfallende med myndighetenes, men på grunn av ulike former for markedssvikt vil ikke dette nødvendigvis alltid være tilfelle. Slike kilder til markedssvikt kan være at infrastrukturprosjekter vanligvis vil ha en stor grad av stordriftsfordeler, eller at den optimale løsningen ikke velges på grunn av koordineringsproblemer mellom aktørene og selskapsstrategiske interesser som følge av ulike eierandeler i verdikjeden.

For at departementet skal få et godt grunnlag for å vurdere søknader om utbygging av transportløsninger med relevans for flere lagringstillatelser, kan departementet ha behov for uavhengige helhetlige vurderinger av infrastrukturløsninger før det gis slike tillatelser. Gassco har de senere årene bistått departementet med slike vurderinger i tilknytning til flere prosjekter.

Som del av helhetlige løsninger for transport av CO₂ er bl.a. kunnskap om det samlede behovet for transport av CO₂ viktig. For å sikre et forsvarlig beslutningsgrunnlag kan den departementet utpeker derfor innhente informasjon fra aktuelle rettighetshavere om de CO₂-volum som planlegges transportert. Dette bl.a. for å unngå dobbelttelling av volum.

Som ledd i en søknad om tillatelse til å bygge transportinfrastruktur for håndtering av CO₂ utarbeider selskapene enten en plan for utbygging og drift (PUD) etter § 4-5 eller en plan for anlegg og drift (PAD) etter § 6-2 dersom retten til å bygge ut infrastrukturen ikke følger av godkjent PUD. I erkjennelsen av at mange viktige avgjørelser tas gjennom de ulike faser av et prosjekt, er det viktig at myndighetene involveres på et tilstrekkelig tidlig tidspunkt. Forskriftsendringene som foreslås skal legge godt til rette for at departementet har tilstrekkelig kjennskap til infrastrukturprosjekter på et tidlig tidspunkt, og at de utredningene som myndighetene anser nødvendig, blir gjennomført. Dette vil sikre et best mulig beslutningsunderlag for myndighetenes behandling av PUD og PAD.

For rettighetshavere etter § 4-1 inntretr plikten til å informere når det fremstår som sannsynlig at de vil få behov for transport av CO₂. For ordens skyld presiseres at dette omfatter alle tilfeller hvor rettighetshaver planlegger mottak av CO₂ i tilknytning til lageret, uavhengig av transportmetoden. På denne måten vil samlet transportbehov kunne inngå i vurderingen av hva som er den beste helhetlige løsningen. En helhetlig vurdering av planlagt infrastrukturløsning bør være forelagt for departementet i rimelig tid før selskaper som vurderer bygging av ny infrastruktur, treffer sine konseptvalg. Forut for slike konseptvalg vil selskapene normalt ha behov for å undersøke om departementet har merknader til de alternativer som vurderes.

Forslaget til ny § 6-4 benytter begrepet «transport» som i lagringsforskriften § 1-6 er definert som «*Transport, skiping av CO₂ i rørledning samt bygging av rørledning, plassering, drift og bruk av innretning for transport*». Når den som departementet har utpekt skal vurdere prosjekter med sikte på å oppnå helhetlige løsninger for transport, vil det også kunne være relevant å vurdere skipsbaserte løsninger som alternativ eller supplement til rørledningsbaserte løsninger. Departementet legger til grunn at dette vil ligge innenfor oppgaven etter § 6-4, selv om selve skipstransporten av CO₂ for øvrig ikke er omfattet av forskriften.

Etter tredje ledd skal kostnadene ved vurderinger som går ut over et enkelt prosjekt, fordeles på rettighetshaverne og/eller eierne av de planlagte transportinfrastrukturprosjektene.

For at den departementet utpeker etter § 6-4 skal få tilgang til nødvendig informasjon, foreslås det et tilsvarende unntak i § 11-20 om saksbehandling og taushetsplikt som er gitt i petroleumsforskriften § 85 syvende ledd.

11. Forsikring

I lagringsforskriften § 11-14 om forsikring stilles det krav til rettighetshavernes forsikring av virksomheten. Denne bestemmelsen speiler kravene i petroleumsforskriften § 73.

Kravet om forsikringsdekning etter § 11-14 er et selvstendig krav, og står derfor på egne ben ved siden av kravet om finansiell sikkerhetsstillelse etter § 5-9. Det kan likevel tenkes, dersom forsikringsmarkedet utvikler seg på dette området, at forsikring også kan utgjøre et element i en finansiell sikkerhetsstillelse etter § 5-9. Om en forsikringspolise er tilstrekkelig vil, på lik linje med andre finansielle instrumenter som skal tjene som sikkerhetsstillelse etter § 5-9, måtte vurderes konkret. I tillegg vil en av forutsetningene for en slik løsning være at forsikringen tilgodeser staten, og dermed gir staten den samme dekningsadgangen som under andre finansielle instrumenter som har vært tatt i bruk som finansiell sikkerhetsstillelse. Dette til forskjell fra en forsikring etter § 11-14, som i utgangspunktet tilgodeser rettighetshaver. Det kan ikke utelukkes at én og samme forsikringsordning kan oppfylle kravene etter både § 5-9 og § 11-14, men dette forutsetter i så fall at forsikringen oppfyller kravene etter begge bestemmelsene.

I henhold til siste ledd i § 11-14 skal rettighetshaver ved utgangen av hvert kalenderår underrette departementet om gjeldende forsikringsavtaler med angivelse av hovedvilkår. Departementet foreslår at rettighetshaverne – på samme måte som bestemt i petroleumsforskriften § 73 siste ledd – skal sende disse underretningene til Søkeldirektoratet med kopi til departementet.

12. Revisjon

Lagringsforskriften § 11-15 om revisjon i tillatelser med statlig deltakelse tilsvarer § 74 i petroleumsforskriften. Bestemmelsen fastslår at slike tillatelser skal revideres av statsautorisert revisor. Basert på erfaringer fra petroleumsvirksomheten, og for å harmonisere de to regelsettene, foreslås det å fastsette en beløpsgrense for når en årsavregning vil være revisjonspliktig. Beløpsgrensen settes til 20 millioner kroner.

I § 11-15 fremgår det at revisjonsstandard RS 800 skal anvendes ved revisjoner som nevnt. Denne revisjonsstandarden er ikke lenger i bruk, og det foreslås derfor å endre denne til ISA 800.

13. Saksbehandling og taushetsplikt

Klargjøring av begrepet «tolkede data»

Lagringsforskriften § 11-20 inneholder bestemmelser om saksbehandling og taushetsplikt. Informasjon som sendes offentlige myndigheter er i utgangspunktet offentlig informasjon i henhold til offentleglova. Dette utgangspunktet modifiseres av taushetspliktreglene i forvaltningsloven og lagringsforskriften. Data som innrapporteres etter forskriften gjøres derfor ikke offentlig tilgjengelig så lenge de er underlagt taushetsplikt.

Lagringsforskriften angir taushetspliktens lengde for geologiske, reservoartekniske og injeksjonstekniske data. Hvorvidt innsendte data er tolket eller ikke, er avgjørende for taushetspliktens lengde. For tolkede data er taushetspliktens lengde 20 år, mens den på nærmere vilkår er hhv. 2, 5 eller 10 år for data som ikke er tolket, regnet fra det tidspunkt dataene ble tilgjengelige for eier av dataene. Begrepet «tolkede data» er klargjort i veileder fra Søkeldirektoratet som felles begrep innenfor petroleum- og CO₂-lagringsaktiviteter.

Taushetspliktens lengde for tolkede data

Med virkning fra 1. januar 2023 fastsatte Energidepartementet endringer i tilsvarende bestemmelser i petroleumsforskriften § 85 om saksbehandling og taushetsplikt. Siktemålet var å forkorte taushetspliktens lengde for tolkede data og andre data, og dermed gjøre mer data offentlig tilgjengelig på et tidligere tidspunkt. Petroleumsforskriften opererer etter dette med tre kategorier data med ulik varighet når det gjelder taushetsplikt: Omsettelige data (10 år), tolkede data (5 år) og øvrige data (2 år).

Etter petroleumsforskriften § 85 tredje ledd vil taushetsplikten for omsettelige data og øvrige data og for tolkede data i statusrapporter, som er felles eie for rettighetshaverne i en utvinningstillatelse, falle bort fra det tidspunkt tillatelsen oppgis, bortfaller, utløper eller området hvor dataene stammer fra tilbakeleveres. For øvrige tolkede data, som er felleseie for rettighetshaverne i en utvinningstillatelse, faller taushetsplikten bort 1 år etter at tillatelsen oppgis, bortfaller, utløper eller området hvor dataene stammer fra tilbakeleveres.

Hensynet bak frigivelse av tolkede data i disse tilfellene, er å øke verdiskapingen ved at rettighetshavere til en tillatelse i et område som tidligere har vært omfattet av en tillatelse slipper å gjøre den samme jobben som tidligere er gjort i samme område.

Departementet mener dette hensynet også gjør seg gjeldende i CO₂-lagringsvirksomhet, og at det er viktig å tilpasse regelverket for lagringsaktivitet slik at dette er tidsriktig og reflekterer situasjonen i virksomheten. Lagringsaktivitet er en forholdsvis ny aktivitet i Norge, hvilket innebærer at det fortsatt vil være begrensede mengder tolkede data som berøres av at det innføres en kortere periode for taushetsplikt enn det som i dag fremgår av lagringsforskriften.

Samtidig har interessen for permanent lagring av CO₂ vært økende. Det er også mange av de samme selskapene som driver petroleumsvirksomhet i Norge, som ønsker å lagre CO₂. Disse selskapene er allerede underlagt de endrede reglene i petroleumsforskriften om kortere perioder for taushetsplikt. Dessuten gjelder disse reglene også allerede for selskaper som lagrer CO₂ som ledd i petroleumsvirksomheten.

Disse forholdene gjør at departementet ønsker å foreslå de samme bestemmelser om taushetspliktens lengde som dem som nå gjelder i petroleumsforskriften. Det foreslås derfor at varigheten av taushetspliktens lengde for tolkede data forkortes fra 20 til 5 år fra det tidspunkt dataene ble tilgjengelig for eier av dataene. Videre foreslås det at taushetsplikten for tolkede data opphører 1 år etter tilbakelevering av et område eller 1 år etter oppgivelse, bortfall eller utløp av en utnyttelsestillatelse.

Departementet foreslår – som i petroleumsforskriften § 85 – en endring i § 11-20 fjerde ledd første punktum som innebærer at taushetsplikten ikke bare faller bort ved oppgivelse av tillatelse eller tilbakelevering av områder, men også når en tillatelse bortfaller eller varigheten av en tillatelse utløper. Departementet ser heller ikke grunn til å skille mellom disse tilfellene når det gjelder aktivitet etter lagringsforskriften. Det foreslås også at den som utpekes etter § 6-4 inkluderes i § 11-20 siste ledd for å muliggjøre utveksling av taushetsbelagt informasjon, tilsvarende det unntaket som er oppstilt i petroleumsforskriften § 85 syvende ledd.

Det er ønskelig at endringene i taushetspliktens lengde gis virkning også for eksisterende datasett, samtidig som hensynet til de selskapene som har rettigheter i eksisterende datasett vektlegges. I en avveining av de ressursforvaltningsmessige hensynene som taler for å frigi eksisterende data og eiernes behov for fortsatt hemmelighold, legger departementet til grunn at eiernes behov normalt vil avta med alderen på dataene. Departementet finner derfor grunn til å foreslå en bestemmelse om at eksisterende tolkede data fortsatt skal være underlagt taushetsplikten i inntil 5 år etter ikraftsettelse av den foreslåtte forskriftsendringen. Departementet utelukker ikke at det kan være eksisterende datasett der eierne fortsatt har en så sterk interesse i fortsatt hemmelighold at det vil være rimelig å opprettholde taushetsplikten også etter 31. desember 2030. Selskapet vil da kunne søke Sjøkeldirektoratet om at taushetspliktens forlenges i medhold av bestemmelsen § 11-20 fjerde ledd. En slik søknad må kunne begrunnes svært godt og fremmes i god tid før 31. desember 2030. Fordi eiernes interesser i å hemmeligholde tolkede data normalt avtar med alderen på dataene, vil det faktum at det er innført en forholdsvis lang overgangsperiode på 5 år tilsi at det bare unntaksvis vil være aktuelt å innvilge slike søknader.

Det foreslås derfor, i likhet med det som ble gjort for endringene i reglene om taushetsplikt i petroleumsforskriften, overgangsregler for ikrafttredelse av endringene i reglene om taushetsplikt i lagringsforskriften. Dette innebærer bl.a. at lengden på den opprinnelige taushetsplikten fortsatt vil gjelde for tolkede data som innhentes før endringene i lagringsforskriften trer i kraft, men likevel ikke lenger enn til og med 31. desember 2030.

14. Definisjon av undersøkelse

Forskriften mangler en definisjon av begrepet undersøkelse. Dette foreslås tatt inn i forskriften gjennom en ny definisjon i § 1-6. Definisjonen foreslås gitt samme ordlyd som i petroleumstloven § 1-6 e.

15. Erstatning til norske fiskere

Kapittel 9 om særlige regler om erstatning til norske fiskere gjelder i dag ved økonomisk tap som påføres norske fiskere som følge av transport og lagring av CO₂. Det kan ikke utelukkes at fiskere også kan lide økonomisk tap ved undersøkelser, jf. definisjon av «undersøkelse» i forslag til ny § 1-6 s. Departementet foreslår derfor at det presiseres i kapittel 9 at bestemmelsene der også får anvendelse i tilknytning til undersøkelser.

16. Opplysninger i forbindelse med undersøkelser mv.

Bestemmelsene i petroleumsforskriften § 6 om meddelelse av opplysninger i forbindelse med undersøkelser mv. og § 30 om traséundersøkelser og andre grunnundersøkelser ble endret fra og med 1. januar 2023. Siktemålet var å oppdatere og forenkle bestemmelsene og redusere graden av overlappende bestemmelser i petroleumsforskriften og Sjøkeldirektoratets ressursforskrift.

Den tilsvarende forskriften for lagringsaktivitet er forskrift 13. desember 2017 nr. 2003 om materiale og dokumentasjon ved undersøkelser etter og utnyttelse av undersjøiske reservoarer på kontinentalsokkelen til lagring av CO₂ (forskrift om dokumentasjon ved lagring av CO₂ på sokkelen).

På samme måte som i petroleumsvirksomheten er strukturen at lagringsforskriften skal inneholde de overordnede bestemmelsene om opplysninger som skal meddeles myndighetene mv., mens Sjøkeldirektoratet har fastsatt mer detaljerte regler om dette gjennom forskrift om dokumentasjon ved lagring av CO₂ på kontinentalsokkelen. De endringene som foreslås i §§ 1-11 og 2-6 tilsvarer de som er gjort i petroleumsforskriften §§ 6 og 30. Sjøkeldirektoratet vil sende på høring forslag til relevante endringer i forskrift om dokumentasjon ved lagring av CO₂ på kontinentalsokkelen parallelt med at endringene i lagringsforskriften blir sendt på høring, i tråd med endringene som ble gjort i ressursforskriften med virkning fra 1. januar 2023.

17. Bore- og brønnaktivitet

Lagringsforskriften er, i tillegg til å implementere krav i CCS-direktivet, i stor grad tuftet på bestemmelsene i petroleumstloven med tilhørende forskrift. Nå som det er tilegnet mer erfaring med aktivitet under lagringsforskriften og tillatelsesregimet, ser departementet at det er behov for å tilføye enkelte nye bestemmelser i lagringsforskriften. En av disse er en bestemmelse tilsvarende petroleumsforskriften § 46 om bore- og brønnaktivitet.

Det foreslås derfor en ny § 11-7a med samme ordlyd som petroleumsforskriften § 46.

18. Rapportering til Sjøkeldirektoratet

På samme måte som for bore- og brønnaktivitet har det over tid vist seg å være behov for å innta nye bestemmelser i lagringsforskriften om rapportering til Sjøkeldirektoratet, tilsvarende § 47 i petroleumsforskriften.

Det foreslås en ny § 11-7b som stiller krav om årlig statusrapportering. Bestemmelsen har fått en noen annen ordlyd enn den tilsvarende bestemmelsen i petroleumsforskriften § 47. Til forskjell fra petroleum anser en det hensiktsmessig å få denne type informasjon fra alle aktive tillatelser, uavhengig av om CO₂-injeksjon er startet eller om det er et utbyggingsprosjekt under utvikling. Dette vil typisk være oppdatert informasjon fra studier som gjøres i en tillatelse både før, under og etter oppstart av injeksjon. Dette har også betydning for vurderinger knyttet til sameksistens, utvikling av CO₂-lagringsvirksomheten og for fremtidige prognoser. Det foreslås å bruke begrepet rapportering og ikke rapport, for å indikere at man står mer fritt til å vurdere hvordan denne rapporteringen skal skje.

Det foreslås også en ny § 11-7c med krav om rapportering av injisert CO₂. Dette vil gi Sokkeldirektoratet hjemmel til å stille krav om rapportering fra prosjekter som har igangsatt injeksjon og lagring av CO₂. Sokkeldirektoratet har behov for slik informasjon for å kunne følge opp CO₂-lagringsprosjektene på norsk kontinentalsokkel, samt for å sikre data til egne analyser, oversikter og publiseringer.

19. Selskapsforpliktelser

Någjeldende ordlyd i § 11-10 retter seg i praksis mot deltakere i et ansvarlig selskap som sammen innehar en tillatelse etter lagringsforskriften. Siden det nå åpnes for at samarbeidet mellom rettighetshaverne kan organiseres i ulike selskapsformer, herunder aksjeselskap, må også ordlyden i § 11-10 ta høyde for dette. Det foreslås derfor at ansvaret i § 11-10 skal gjelde der det er flere selskaper som deltar som rettighetshavere i en tillatelse, uavhengig av hvilken selskapsform rettighetshaverne velger for å organisere samarbeidet seg imellom. Bestemmelsen endres ikke utover dette, slik at ansvaret etter § 11-10 fortsatt må forstås som et ordinært solidaransvar der skyldnerne svarer én for alle og alle for én.

20. Navnsetting av lagringslokaliteter mv.

Det er hittil tildelt en utnyttelsestillatelse og tretten letetillatelser i medhold av lagringsforskriften. Som nevnt har Northern Lights JV DA igangsatt injeksjon og lagring i EL001. Dersom flere av lagringslokalitetene blir bygget ut, vil det være behov for å navnsette lagringslokalitetene, ev. også brønner og faste innretninger som blant annet rørledninger. Departementet ser det som hensiktsmessig at Sokkeldirektoratet gis myndighet til å godkjenne navnsetting av brønner og faste innretninger, mens navnsetting av lagringslokaliteter vil kreve departementets godkjennelse.

Det foreslås på denne bakgrunn en ny bestemmelse om navnsetting i lagringsforskriften. Bestemmelsen foreslås plassert på samme sted som i petroleumsforskriften – etter bestemmelsen om fagforeningsvirksomhet – og med tilsvarende ordlyd som petroleumsforskriften § 79. En ny bestemmelse om navnsetting av lagringslokalitetene mv. inntas som ny § 11-17a i lagringsforskriften.

21. Tilbakekall eller endring av tillatelse

Det foreslås endringer til § 11-21. For det første foreslås det å gjøre en tilføyelse i § 11-21 tredje ledd som fastslår at Kongen kan tilbakekalle en eksisterende tillatelse ut fra hensynet til nasjonal sikkerhet. Denne mekanismen må betraktes som en sikkerhetsventil for å hindre at nasjonale sikkerhetsinteresser blir truet grunnet tildeling av tillatelser etter forskriften.

For det andre foreslås det å utvide § 11-21 til å også gjelde endringer av eksisterende tillatelser. Departementet ser at det kan være ulike situasjoner som aktualiserer § 11-21, samtidig som tilbakekall ikke nødvendigvis vil være egnet for å løse enhver av disse

situasjonene. Intensjonen med dette tillegget er derfor å gi departementet mer nyanserte virkemidler i § 11-21. Lignende ordlyd er inntatt i havbunnsmineralloven § 9-9, og departementet ser at de samme hensyn som gjør seg gjeldende for havbunnsmineralvirksomhet også gjør seg gjeldende for virksomhet under lagringsforskriften.

22. Økonomiske og administrative konsekvenser

Flere av de endringene som foreslås i lagringsforskriften er tilpasninger som gjøres basert på erfaringen med reguleringen siden forskriften trådte i kraft. Enkelte endringer er av teknisk art for å rette opp feil eller ufullstendigheter i forskriften.

En forkorting av taushetspliktens lengde for tolkede data og for enkelte øvrige data forventes å gi økt tilgang til data. Dette er et viktig premiss for å bidra til økt samfunnsøkonomisk effektivitet gjennom blant annet å redusere selskapenes leterisiko og letekostnader. Departementet antar at forslagene til forskriftsendringer for øvrig ikke har økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

23. Ikrafttredelse og overgangsregler

Departementet foreslår at endringene i lagringsforskriften trer i kraft fra det tidspunkt Kongen bestemmer.

For tolkede data, jf. § 11-20 fjerde ledd, som ble tilgjengelig for eier av dataene før ikrafttredelse av endringene i lagringsforskriften, skal taushetsplikten ha varighet i 20 år regnet fra det tidspunkt dataene ble tilgjengelig for eier av dataene, likevel ikke lenger enn til og med 31. desember 2030.

For øvrige data, jf. § 11-20 tredje ledd bokstav c, som ble tilgjengelig for eier av dataene før ikrafttredelse av endringene i lagringsforskriften, skal taushetsplikten ha varighet i 5 år regnet fra det tidspunktet dataene ble tilgjengelig for eier av dataene. Data som ikke er omsettelige og som er felles eie for rettighetshaverne, skal likevel ikke ha lenger taushetsplikt enn 2 år regnet fra det tidspunktet dataene ble tilgjengelig for eier av dataene. Det foreslås en overgangsbestemmelse i tråd med dette.

Forslag til endringer i lagringsforskriften

Forslag til ny tekst er understreket, mens tekst som foreslås fjernet er gjennomstreket.

Hjemmelsgrunnlag

Lov 21. juni 1963 nr. 12 om vitenskapelig utforskning og undersøkelse etter og utnyttelse av andre undersjøiske naturforekomster enn petroleumsforekomster og mineralforekomster § 1 annet ledd, jf. FOR-2023-06-20-996 pkt. 5.

Ny korttittel:

Lagringsforskriften.

Forslag til endringer i lagringsforskriften:

§ 1-6. Definisjoner

Bokstav g.:

Hydraulisk enhet, et hydraulisk forbundet porevolum hvor trykkommunikasjon kan måles teknisk, og som er omgitt av strømningsbarrierer (forkastninger eller litologiske grenser). En hydraulisk enhet kan være ett undersjøisk reservoar eller bestå av flere undersjøiske reservoarer og den omgivende bergarten₁.

Bokstav r.:

Operatør, den ~~juridiske (privat eller offentlig)~~ person som på rettighetshavers vegne forestår den daglige ledelse av transport og utnyttelse av undersjøisk reservoar til lagring av CO₂,

Ny bokstav s.:

Undersøkelse, geologiske, petrofysiske, geofysiske, geokjemiske og geotekniske aktiviteter, herunder grunne borer, samt drift og bruk av innretning i den utstrekning den anvendes til undersøkelse,

Ny bokstav t.:

Transportnett, nettet av rørledninger, herunder tilhørende pumpestasjoner, til transport av CO₂ til lagringsstedet,

Nåværende punkt s. til z. blir punkt u. til ø.

Ny bokstav w. (tidligere u.):

Rettighetshaver, fysisk eller juridisk person, eller flere slike personer, som etter forskriften her innehar en tillatelse til undersøkelse, utnyttelse av undersjøisk reservoar til injeksjon og lagring av CO₂, eller til anlegg og drift av innretninger for transport av CO₂. Er en tillatelse gitt til flere slike personer sammen₁ kan uttrykket rettighetshaver omfatte både rettighetshaverne samlet og den enkelte ~~deltaker~~ rettighetshaver,

§ 1-8. Operatør

Første ledd:

Ved tildeling av tillatelse til leting (letetillatelse), utnyttelsestillatelse med sikte på tillatelse til utnyttelse av undersjøisk reservoar til lagring av CO₂ eller tillatelse til anlegg og drift av innretning for transport av CO₂ skal departementet utpeke eller godkjenne en operatør. Det kan kun være en operatør for hver lagringslokalitet. Tildeles en tillatelse til en juridisk person som rettighetshaver, vil departementet som hovedregel utpeke rettighetshaver som operatør. Tildeles en tillatelse til flere juridiske personer sammen, vil departementet som hovedregel utpeke en av deltakerne i rettighetshaverselskapet som operatør.

§ 1-11. Traséundersøkelser og andre grunnundersøkelser

Rettighetshaver skal senest fem uker før traséundersøkelser og andre grunnundersøkelser påbegynnes sende følgende opplysninger til Søkeldirektoratet, Fiskeridirektoratet, Havforskningsinstituttet og Forsvarsdepartementet om:

- a. Formålet med undersøkelsene,
- b. Tid, varighet og stede for undersøkelsene,
- c. Undersøkelsesmetoder,
- d. Hvilket fartøy som skal benyttes,
- e. Hvor dypt det eventuelt skal bores.

Søkeldirektoratet fastsetter nærmere bestemmelser om innsending av opplysninger i forbindelse med traséundersøkelser og andre grunnundersøkelser, blant annet om unntak fra fristen i første ledd.

Fartøy som foretar trasé- og andre grunnundersøkelser skal ha fiskerikyndig person om bord når det er nødvendig av hensyn til fiskerivirksomheten i området. I tvilstilfeller har Søkeldirektoratet i samråd med Fiskeridirektoratet avgjørende myndighet. ~~Navn på fiskerikyndig person skal meddeles de nevnte myndigheter snarest, og senest fem dager før aktiviteten påbegynnes.~~ Søkeldirektoratet fastsetter nærmere bestemmelser om fiskerikyndig person.

~~Mens aktiviteten pågår, skal rettighetshaver ukentlig sende opplysninger til Søkeldirektoratet, Fiskeridirektoratet, Havforskningsinstituttet og Forsvarsdepartementet om tid, sted for og arten av aktiviteten, undersøkelsesfartøyets bevegelser og anløp av norsk indre farvann.~~

~~Dersom aktiviteten ikke påbegynnes til fastsatt tidspunkt, skal rettighetshaver så snart som mulig sende ny melding om oppstartstidspunkt for aktiviteten til myndighetene som angitt i første ledd.~~

~~Søkeldirektoratet kan, når det foreligger særlige grunner, bestemme at en undersøkelse skal tilpasses eller utsettes, sette særlige vilkår for fortsettelse eller stanse undersøkelsen som angitt i første ledd.~~

~~Oljedirektoratet kan gjøre unntak fra fristene i første og annet ledd.~~

Ved traséundersøkelser og andre grunnundersøkelser kan det ikke bores dypere enn 200 meter under sjøbunnen.

§ 2-1. Tildeling av undersøkelsestillatelse mv.

Første ledd:

~~Departementet~~ Sokkeldirektoratet kan tildele fysisk eller juridisk person tillatelse til undersøkelse etter undersjøisk reservoar for lagring av CO₂. Den gir ikke enerett til undersøkelse i de områder som er nevnt i tillatelsen og heller ikke fortrinnsrett ved tildeling av utnyttelseslettetillatelse ~~eller tillatelse til utnyttelse av et undersjøisk reservoar til lagring av CO₂~~. Det kan tildeles utnyttelseslettetillatelse og tillatelse til utnyttelse av et undersjøisk reservoar til lagring av CO₂ til andre, eller gis tillatelse etter § 6-1 i områder som omfattes av undersøkelsestillatelser, uten at ansvar kan gjøres gjeldende eller innbetalt gebyr kan kreves refundert.

Fjerde ledd:

~~Departementet~~ Sokkeldirektoratet kan gi rettighetshaver som innehar undersøkelsestillatelse samtykke til andre undersøkelser.

§ 2-2. Området for en undersøkelsestillatelse

Første ledd annet punktum:

Undersøkelsestillatelsen gir ikke rett til undersøkelse i områder som omfattes av utnyttelseslettetillatelser ~~eller tillatelser til utnyttelse av CO₂~~, med mindre departementet bestemmer noe annet i medhold av § 4-13.

§ 2-3. Søknad om undersøkelsestillatelse

Første ledd:

Søknad om undersøkelsestillatelse sendes Sokkeldirektoratet ~~departementet eller den det bemyndiger~~ og skal inneholde opplysninger om:

Annet ledd:

Sokkeldirektoratet ~~Departementet eller den det bemyndiger~~ kan kreve tilleggsopplysninger.

§ 2-4. Hvilke undersøkelser tillatelsen gir rett til

Første ledd annet og tredje punktum:

Det kan foretas grunne boringer til en dybde som fastsettes av Sokkeldirektoratet. ~~departementet eller den det bemyndiger.~~ Sokkeldirektoratet ~~Departementet eller den det bemyndiger~~ kan begrense den enkelte undersøkelsestillatelse til å gjelde bestemte typer undersøkelser.

Annet ledd:

Sokkeldirektoratet ~~Departementet eller den det bemyndiger~~ kan sette som vilkår for undersøkelsestillatelse at det skal gis opplysninger om salg eller bytte av undersøkelsesresultater og sette vilkår for utførelse av undersøkelsene.

§ 2-5. Betaling for undersøkelsestillatelsen

Tredje ledd

For hver seismiske- eller elektromagnetiske undersøkelse skal det betales et gebyr til staten ved Sokkeldirektoratet på kr 33 000. Gebyret skal betales senest samtidig med oppstart av undersøkelsen. Ved forsinket betaling skal det betales rente etter lov 17. desember 1976 nr. 100 ved forsinket betaling m.m.

Fjerde ledd:

Sokkeldirektoratet ~~Departementet~~ kan endre gebyr i denne bestemmelsen i samsvar med endringer i pengeverdien.

§ 2-6. Meddelelse av opplysninger i forbindelse med undersøkelser

Rettighetshaver skal senest fem uker før aktiviteten etter en undersøkelsestillatelse påbegynnes sende opplysninger til Sokkeldirektoratet, Fiskeridirektoratet, Havforskningsinstituttet og Forsvaretsdepartementet om:

- a. Tid, varighet og nøyaktige opplysninger om området for undersøkelsen med posisjonslinjer,
- b. Undersøkelsesmetoder som skal anvendes,
- c. Hvilket fartøy som skal benyttes,
- d. ~~I hvilken form resultatene fra undersøkelsen vil foreligge.~~

Sokkeldirektoratet fastsetter nærmere bestemmelser om innsending av opplysninger i forbindelse med undersøkelser, blant annet om unntak fra fristen i første ledd.

Navn på fiskerikyndig person skal meddeles de nevnte myndigheter snarest, og senest fem dager før aktiviteten påbegynnes. Fartøy som foretar geofysisk undersøkelse, skal ha fiskerikyndig person om bord når det er nødvendig av hensyn til fiskerivirksomheten i området. I tvilstilfeller har Sokkeldirektoratet i samråd med Fiskeridirektoratet avgjørende myndighet. Sokkeldirektoratet fastsetter nærmere bestemmelser om fiskerikyndig person.

~~Sokkeldirektoratet kan gjøre unntak fra fristen i første og annet ledd.~~

~~Dersom aktiviteten ikke påbegynnes til fastsatt tidspunkt, skal rettighetshaver så snart som mulig sende ny melding om oppstartstidspunktet for aktiviteten til myndighetene som nevnt i første ledd.~~

~~Mens aktiviteten etter en undersøkelsestillatelse pågår, skal rettighetshaver ukentlig sende opplysninger til Sokkeldirektoratet, Fiskeridirektoratet, Havforskningsinstituttet og Forsvarsdepartementet om tid, sted for og arten av aktiviteten, undersøkelsesfartøyets bevegelser og anløp av norsk indre farvann.~~

Dersom aktiviteten ikke avsluttes til oppgitt tidspunkt, skal rettighetshaver sende ny melding om varighet for aktiviteten til myndighetene som angitt i første ledd.

Sokkeldirektoratet skal sørge for at det finnes oppdatert informasjon om seismiske geofysiske undersøkelser.

~~Så snart som mulig og senest innen tre måneder e~~ Etter at den enkelte aktiviteten i medhold av en undersøkelsestillatelse er fullført, skal rettighetshaver sende data, registreringer og resultater fra aktiviteten til Sokkeldirektoratet. ~~Med mindre Sokkeldirektoratet ønsker oversendelse av rådata, skal data som krever bearbeiding ut over 3 måneder sendes så snart de er bearbeidet.~~ Rettighetshaver skal videre opplyse om resultatene mv. fra undersøkelsen skal være omsettelige. Sokkeldirektoratet fastsetter nærmere bestemmelser om innsending av slike data, registreringer og resultater.

~~Fartøy som driver undersøkelse etter undersjøisk reservoar for lagring av CO₂ utfører geofysisk undersøkelse skal ha om bord og bruke satellittporingsutstyr og ferdskrifer.~~ utstyr som overvåker og rapporterer fartøyetts posisjon og bevegelser så lenge undersøkelsesaktiviteten pågår. Sokkeldirektoratet fastsetter nærmere bestemmelser om sporingsutstyr, herunder tilgang til data.

Denne paragrafen gjelder tilsvarende for undersøkelser som foretas etter en lete utnyttelsestillatelse. ~~eller tillatelse til utnyttelse av undersjøisk reservoar til lagring av CO₂.~~

Kapittel 3

Oppheves.

§ 4-1. Tillatelse til utnyttelse av et undersjøisk reservoar til injeksjon og lagring av CO₂

Første ledd første punktum:

Kongen i Statsråd kan på nærmere bestemte vilkår og med sikte på utnyttelse av et undersjøisk reservoar til lagring av CO₂, tildele tillatelse til utnyttelse av et undersjøisk reservoar til injeksjon og lagring av CO₂ (utnyttelsestillatelse).

Annet ledd:

Utnyttelsestillatelse kan tildeles til en eller flere fysiske personer eller en eller flere juridiske personer ~~sammen~~ som er stiftet i overensstemmelse med norsk lovgivning og registrert i Foretaksregisteret, når annet ikke følger av internasjonale avtaler. ~~Er en tillatelse som nevnt tildelt til flere juridiske personer sammen, skal virksomheten etter tillatelsen utøves for deltakernes felles regning og risiko.~~ Selskapet som derved oppstår etableres når en utnyttelsestillatelse er tildelt til flere fysiske eller juridiske personer, skal anses som rettighetshaver.

Tredje ledd:

~~Tildeling av en tillatelse til utnyttelse av et undersjøisk reservoar til lagring av CO₂ er betinget av at rettighetshaver har den finansielle styrke, tekniske og geologiske kompetanse og pålitelighet som anses påkrevet for å operere og kontrollere lagringslokaliteten, og alle kvalitetskrav til rettighetshaver og hans organisasjon er oppfylt.~~ Utnyttelsestillatelse tildeles på grunnlag av saklige og objektive kriterier, herunder søkerens geologiske og tekniske kompetanse og forståelse, relevante industrielle erfaring, finansielle kapasitet,

forretningsmessige planer for arealet og forslag til leteaktivitet og arbeidsprogram for området som søknaden gjelder, samt andre kriterier som fremgår av utlysningen, slik at den best mulige ressursforvaltning fremmes. Tildeles utnyttelsestillatelse til flere fysiske eller juridiske personer sammen, må samtlige deltakere i rettighetshaverselskapet av de fysiske eller juridiske personene oppfylle de nevnte vilkår. Det kan være tilleggskriterier knyttet til den som utpekes som operatør.

Fjerde ledd:

En utnyttelsestillatelse gir enerett til leting etter og utnyttelse av et undersjøisk reservoar til lagring av CO₂ på området som omfattes av tillatelsen. Departementet kan nekte adgang til og utøvelse av CO₂-lagringsvirksomhet dersom hensynet til nasjonal sikkerhet tilsier det. Den rettighetshaver som innehar en letetillatelse som nevnt i § 3-1 og som innenfor tillatelsens gyldighetsperiode søker om en tillatelse til utnyttelse av et undersjøiske reservoar til injeksjon og lagring av CO₂ i en bestemt lagringslokalitet, skal foretrekkes ved tildeling av en slik tillatelse såfremt arbeidsforpliktelsen nevnt i § 3-3 er fullført og vilkårene i letetillatelsen er oppfylt. En tillatelse til utnyttelse av et undersjøiske reservoar til lagring av CO₂ gir enerett til lagring av CO₂ på det området som omfattes av tillatelsen.

Gjeldende femte ledd: Oppheves.

Siste ledd første punktum og annet punktum:

Kongen kan sette som vilkår for tildeling av utnyttelsestillatelse at rettighetshaver, som består av flere, skal inngå en selskapsavtale utøve for virksomheten etter tillatelsen i tråd med eller inngå avtaler av bestemt innhold som er utformet av departementet, og påse at andre avtaler er i overensstemmelse med slike avtaler utformet av departementet. Slik avtale er betinget av departementets godkjenning. Kongen kan stille vilkår som sikrer at avtaler mellom eierne av rettighetshaver er i overensstemmelse med avtaler utformet av departementet.

§ 4-2. Søknad om utnyttelsestillatelse tillatelse til utnyttelse av undersjøisk reservoar til injeksjon og lagring av CO₂

Første ledd første punktum:

Søknad om utnyttelsestillatelse til utnyttelse av et undersjøisk reservoar til injeksjon og lagring av CO₂ sendes departementet med kopi til Sokkeldirektoratet og Havindustritilsynet.

§ 4-3. Behandlingsgebyr

Nytt tredje ledd (nåværende tredje ledd blir nytt fjerde ledd):

For hver seismiske eller elektromagnetiske undersøkelse skal det betales et gebyr til staten ved Sokkeldirektoratet på 33 000 kroner. Gebyret skal betales senest samtidig med oppstart av undersøkelsen. Ved forsinket betaling skal det betales rente etter lov 17. desember 1976 nr. 100 ved forsinket betaling m.m.

Ny § 4-3a. Arbeidsforpliktelse

Kongen kan pålegge rettighetshaver en nærmere bestemt arbeidsforpliktelse for det området utnyttelsestillatelsen omfatter.

Arbeidsforpliktelsens innhold, omfang og frist for oppfyllelse fastsettes i den enkelte tillatelse. Arbeidsforpliktelsen skal inneholde flere milepæler der rettighetshaver kan velge å gjennomføre neste fase i arbeidsprogrammet eller levere arealet tilbake. Arbeidsforpliktelsen kan bestå i undersøkelse og boring av et bestemt antall letebrønner ned til nærmere angitte dybder eller geologiske formasjoner. Arbeidsforpliktelsen kan også omfatte gjennomføring av formasjonstesting. Siste milepæl er investeringsbeslutning og innlevering av søknad om godkjenning av plan for utbygging og drift eller tilbakelevering.

Departementet kan etter søknad gjøre unntak fra arbeidsforpliktelsen.

§ 4-4. Varigheten av en utnyttelsestillatelse til utnyttelse av undersjøisk reservoar til injeksjon og lagring av CO₂

Første ledd:

Varigheten av en utnyttelsestillatelse fastsettes ved tildeling. Varigheten av tillatelsen forutsetter at det undersjøiske reservoaret tas i bruk gjennom utbygging og lagring innen en frist som fastsettes ved tildeling. Departementet kan etter søknad forlenge denne varigheten.

Annet ledd:

Oppheves.

Nytt annet ledd – tidligere tredje ledd:

Kongen skal ved tildeling fastsette hvor stor del av området for utnyttelsestillatelsen rettighetshaver kan kreve forlengelse for etter første ledd. Departementet kan etter søknad samtykke i at rettighetshaver beholder mer enn det området som er fastsatt ved tildeling. Departementet kan etter søknad fra rettighetshaver når særlige grunner tilsier det, også forlenge tillatelsen. Søknad om forlengelse må være kommet inn senest 5 år før tillatelsens utløp, med mindre departementet samtykker i eller bestemmer noe annet. Departementet fastsetter vilkårene for slik særskilt forlengelse.

§ 4-5. Plan for utbygging og drift av undersjøisk reservoar til injeksjon og lagring av CO₂

Første ledd fjerde punktum:

En samlet plan som også omfatter sikkerhet og arbeidsmiljø, jf. forskrift 25. februar 2020 nr. 186 om sikkerhet og arbeidsmiljø ved transport og injeksjon av CO₂ på kontinentalsokkelen 12. februar 2010 nr. 158 om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten og på enkelte landanlegg, med endringer skal sendes departementet og Klima- og miljødepartementet med kopi til Søkeldirektoratet, Havindustritilsynet og Miljødirektoratet.

§ 4-6. Beskrivelse av utbyggingen i plan for utbygging og drift av undersjøisk reservoar til injeksjon og lagring av CO₂

Annet ledd pkt. k:

Beskrivelse av tekniske tiltak for beredskap, jf. forskrift 25. februar 2020 nr. 186 om sikkerhet og arbeidsmiljø ved transport og injeksjon av CO₂ på kontinentalsokkelen 12. februar 2010

nr. 158 om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten og på enkelte landanlegg, med endringer

§ 4-12. Tilbakelevering eller oppgivelse av en utnyttelsestillatelse til utnyttelse av et undersjøiske reservoar til lagring av CO₂

Nytt første ledd:

Rettighetshaver kan tilbakelevere deler av det området tillatelsen omfatter med tre måneders varsel. Departementet kan kreve at forpliktelsene som følger av tillatelsen til lagring av CO₂ og vilkårene for denne skal være oppfylt før tilbakelevering.

Gjeldende første ledd blir nytt andre ledd.

§ 4-13. Rett for andre til undersøkelser

I særlige tilfeller kan departementet gi rett for andre enn rettighetshaver til å foreta undersøkelser på område som omfattes av en ~~letetillatelse eller~~ tillatelse til utnyttelse av et undersjøisk reservoar til injeksjon og lagring av CO₂. Departementet fastsetter hvilke undersøkelser som kan foretas og varigheten av undersøkelsene.

§ 4-15. Andre naturforekomster enn undersjøisk reservoar for lagring av CO₂ mv.

~~En letetillatelse eller en tillatelse til utnyttelse av et undersjøisk reservoar til injeksjon og lagring av CO₂ er ikke til hinder for at andre enn rettighetshaver gis rett til å foreta undersøkelser etter og utvinning av andre naturforekomster i området når dette ikke medfører urimelig ulempe for den leting eller injeksjon og lagring av CO₂ som rettighetshaver driver i medhold av letetillatelsen eller utnyttelsestillatelsen til utnyttelse av et undersjøisk reservoar til injeksjon og lagring av CO₂. Det samme gjelder vitenskapelige undersøkelser.~~

Dersom det er gjort funn av andre naturforekomster i et område som omfattes av en ~~letetillatelse eller en tillatelse til utnyttelsestillatelse av et undersjøisk reservoar til injeksjon og lagring av CO₂~~ og fortsatt virksomhet ikke kan foregå uten å medføre urimelig ulempe for den leting eller injeksjon og lagring av CO₂ som rettighetshaver driver i medhold av ~~letetillatelsen eller utnyttelsestillatelsen, til utnyttelse av et undersjøisk reservoar til injeksjon og lagring av CO₂~~, bestemmer Kongen hvilken av virksomhetene som skal utsettes, eventuelt i hvilket omfang. Det skal ved avgjørelsen tas hensyn til hva slags funn som er gjort, foretatte investeringer, hvilket stadium virksomheten har nådd, virksomhetens varighet og omfang og dens økonomiske og samfunnsmessige betydning mv. sett i forhold til den leting eller injeksjon og lagring av CO₂ som drives i medhold av ~~letetillatelsen eller utnyttelsestillatelsen til utnyttelse av et undersjøisk reservoar til injeksjon og lagring av CO₂~~.

Ny § 4-16. Deling av området for en utnyttelsestillatelse

Departementet kan etter søknad fra rettighetshaver godkjenne at en del av området for en utnyttelsestillatelse fradeles og utstede en egen utnyttelsestillatelse for det fradelte området.

Departementet bestemmer hvordan det fradelte området skal være avgrenset.

Ny § 4-16a. Form og størrelse på områder

De områder som rettighetshaver tilbakeleverer etter loven §§ 4-4 og 4-12, skal være sammenhengende og avgrenset av meridianer og breddeparalleller uttrykt i hele gradminutter. Tilsvarende gjelder for de områder rettighetshaver beholder.

Områder som fradeles etter loven § 4-16 skal være sammenhengende og avgrenset av meridianer og breddeparalleller uttrykt i hele gradminutter. Departementet kan godkjenne en horisontal deling av området for en utnyttelsestillatelse.

Sokkeldirektoratet skal godkjenne form og størrelse på områdene og kan gi fritak fra kravet om at områdene skal være sammenhengende. Når særlige grunner tilsier det kan Sokkeldirektoratet fravike kravet til avgrensning i hele gradminutter.

§ 5-2. Samtykke til injeksjon og lagring av CO₂

Første ledd annet punktum:

~~Et samtykke til injeksjon og lagring av CO₂ gis av departementet eller den det bemyndiger og av Havindustritilsynet, jf. forskrift 25. februar 2020 nr. 186 om sikkerhet og arbeidsmiljø ved transport og injeksjon av CO₂ på kontinentalsokkelen, 12. februar 2010 nr. 158 om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten og på enkelte landanlegg, med endringer.~~

Tredje ledd:

Søknad om samtykke til injeksjon og lagring av CO₂ skal inneholde informasjon om:

Fjerde ledd:

~~Sokkeldirektoratet~~ Departementet eller den det bemyndiger skal underrettes ved lekkasje eller vesentlige uregelmessigheter.

§ 5-12. Tredjepartsadgang til innretninger for lagring av CO₂ og lagringslokaliteter

Siste ledd:

Oppheves.

§ 6-1. Særskilt tillatelse til anlegg og drift av innretninger

Annet ledd:

Tillatelse til anlegg og drift av innretning kan tildeles en eller flere fysiske eller en eller flere juridiske personer som er stiftet i overensstemmelse med norsk lovgivning og registrert i Foretaksregisteret, når annet ikke følger av internasjonale avtaler. Er en tillatelse som nevnt tildelt til flere juridiske personer sammen, skal virksomheten etter tillatelsen utøves for deltakernes felles regning og risiko. Selskapet som derved oppstår etableres når en tillatelse som nevnt er tildelt til flere fysiske eller juridiske personer, skal anses som rettighetshaver.

Nytt tredje ledd (tidligere tredje ledd blir nytt fjerde ledd osv.):

Kongen kan sette som vilkår for tildeling av særskilt tillatelse til anlegg og drift av innretninger at rettighetshaver, deltakere eller aksjonærer i rettighetshavers selskap skal inngå avtaler av bestemt innhold seg imellom som er utformet av departementet for virksomheten etter tillatelsen, og påse at andre avtaler ikke er i motstrid med slike avtaler utformet av departementet.

Fjerde ledd (tidligere tredje ledd):

Tildeling av en tillatelse til anlegg og drift av en innretninger er betinget av at rettighetshaver har den finansielle styrke, tekniske og geologiske kompetanse og pålitelighet som anses påkrevet for å operere og kontrollere innretningen, og alle kvalitetskrav til rettighetshaver og hans organisasjon er oppfylt tildeles på grunnlag av saklige og objektive kriterier, herunder søkerens geologiske og tekniske kompetanse som anses påkrevet for å operere og kontrollere innretningen, finansielle kapasitet og forslag til arbeidsprogram for området som søknaden gjelder, samt andre kriterier som fremgår av utlysningen, slik at den best mulige ressursforvaltning fremmes.

Tildeles en tillatelse som nevnt til flere fysiske eller juridiske personer, må samtlige deltakere i rettighetshaverselskapet oppfylle de nevnte vilkår.

Femte ledd første punktum:

En samlet søknad om tillatelse til anlegg og drift av innretninger som nevnt i første ledd og som også omfatter sikkerhet og arbeidsmiljø, jf. forskrift 25. februar 2020 nr. 186 om sikkerhet og arbeidsmiljø ved transport og injeksjon av CO₂ på kontinentalsokkelen 12. februar 2010 nr. 158 om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten og på enkelte landanlegg, med endringer, skal omfatte en plan som skal inneholde en beskrivelse av prosjektet og en konsekvensutredning.

Sjette ledd:

Tillatelse kan gis for en bestemt periode og kan etter søknad fra rettighetshaver forlenges av departementet. Departementet kan nekte adgang til og utøvelse av CO₂-lagringsvirksomhet dersom hensynet til nasjonal sikkerhet tilsier det.

Syvende ledd:

Departementet kan etter søknad fra rettighetshaver gi fritak fra kravet om konsekvensutredning dersom prosjektet ikke gjelder transport av CO₂ i rørledninger med en diameter på mer enn 800 mm og en lengde på mer enn 40 km, og det ellers ikke antas å ha vesentlige næringsmessige eller miljømessige virkninger. Bestemmelsene i § 4-7, § 4-9 og § 4-10 gjelder tilsvarende. Bestemmelsene i § 4-8 gjelder tilsvarende så langt de passer. Bestemmelsene i § 4-5, unntatt første ledd første punktum og syvende ledd, gjelder tilsvarende med mindre departementet bestemmer noe annet.

§ 6-2. Innhold i plan for anlegg og drift av innretninger

Annet ledd punkt i. og k.:

- i. Beskrivelse av tekniske tiltak for beredskap jf. forskrift 25. februar 2020 nr. 186 om sikkerhet og arbeidsmiljø ved transport og injeksjon av CO₂ på kontinentalsokkelen 12. februar 2010 nr. 158 om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten og på enkelte landanlegg, med endringer,

- k. Andre opplysninger som kreves etter de til enhver tid gjeldende sikkerhetsforskrifter jf. forskrift 25. februar 2020 nr. 186 om sikkerhet og arbeidsmiljø ved transport og injeksjon av CO₂ på kontinentalsokkelen forskrift 12. februar 2010 nr. 158 om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten og på enkelte landanlegg, med endringer.

Femte ledd:

Beskrivelsen skal også samordnes med krav i forskrift 25. februar 2020 nr. 186 om sikkerhet og arbeidsmiljø ved transport og injeksjon av CO₂ på kontinentalsokkelen. forskrift 12. februar 2010 nr. 158 om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten, på enkelte landanlegg og ved CO₂-håndtering, med endringer

Ny § 6-4 Vurdering av helhetlige løsninger

Departementet kan utpeke den som skal ha et særlig ansvar for å vurdere utvikling av CO₂-transportinfrastruktur og tilhørende tilknytningspunkter med sikte på å oppnå helhetlige løsninger for transport av CO₂.

Rettighetshaver eller andre som planlegger å søke om tillatelse til anlegg og drift av innretninger, jf. § 6-1, eller plan for utbygging og drift som medfører behov for transport, jf. § 4-5, skal på et tidlig tidspunkt informere den som har det særlige ansvaret som nevnt i første ledd, om dette. Dersom den som har det særlige ansvaret som nevnt i første ledd ber om opplysninger som er nødvendige for å utføre vurderinger i samsvar med denne bestemmelsen innen en rimelig tidsfrist, skal rettighetshaver eller andre som planlegger å søke om tillatelse etter §§ 4-5 eller 6-1 gi slike opplysninger innen den fastsatte fristen.

Kostnader for vurderinger etter første ledd skal dekkes av rettighetshavere eller andre som planlegger å søke om tillatelse etter §§ 4-5 eller 6-1. De som skal dekke kostnadene etter tredje ledd første punktum skal samrå seg med den som har det særlige ansvaret som nevnt i første ledd før vurderingen av et nytt prosjekt påbegynnes.

Den som har det særlige ansvaret som nevnt i første ledd skal forelegge de vurderinger som er gjort i samsvar med denne bestemmelsen for departementet.

Den som har det særlige ansvaret som nevnt i første ledd plikter å hindre at andre får tilgang eller kjennskap til opplysninger som denne får i forbindelse med sin virksomhet etter denne bestemmelsen, og som gjelder tekniske innretninger og fremgangsmåter samt drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den opplysningen angår. Dette gjelder ikke overfor skattemyndighetene ved oversendelse av opplysninger i henhold til lov 27. mai 2016 nr. 14 om skatteforvaltning § 10-2 første og femte ledd.

§ 7-1. Avslutningsplan

Tredje ledd:

Beskrivelsen skal også samordnes med krav i forskrift 25. februar 2020 nr. 186 om sikkerhet og arbeidsmiljø ved transport og injeksjon av CO₂ på kontinentalsokkelen 12. februar 2010 nr. 158 om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten og på enkelte landanlegg, med endringer og skal sendes departementet med kopi til Søkeldirektoratet og Havindustritilsynet.

§ 9-1. Saklig virkeområde og definisjoner

Første ledd:

Dette kapittel gjelder erstatning for økonomisk tap som virksomhet i henhold til tillatelser tildelt etter denne forskriften undersøkelse etter, transport eller lagring av CO₂ påfører norske fiskere som følge av at virksomheten legger beslag på fiskefelt, eller medfører forurensning og avfall eller ved at innretning eller tiltak i forbindelse med plassering av denne volder skade.

Femte ledd:

Bestemmelsene i de øvrige kapitlene i ~~løven~~ forskriften kommer til anvendelse også på dette kapittel så langt de passer og ikke strider mot bestemmelser i dette kapittel.

§ 9-2. Beslagleggelse

Første ledd:

Dersom virksomhet i henhold til tillatelser tildelt etter denne forskriften, ~~transport eller lagring av CO₂~~ i et område helt eller delvis beslaglegger et fiskefelt, plikter staten i den utstrekning fisket blir umuliggjort eller vesentlig vanskeliggjort å yte erstatning for det økonomiske tap dette medfører.

§ 9-3. Forurensning og avfall

Første ledd:

Rettighetshaver er erstatningsansvarlig uten hensyn til skyld for økonomisk tap som følge av forurensning og avfall fra virksomhet i henhold til tillatelser tildelt etter denne forskriften, ~~transport eller lagring av CO₂~~, og for utgifter til rimelige tiltak for å avverge eller begrense slik skade eller slikt tap samt skade eller tap som slike tiltak medfører.

§ 11-1 Krav til forsvarlig transport og lagring av CO₂

Nytt tredje ledd:

Når det foreligger særlige grunner, kan departementet påby at virksomhet i henhold til tillatelser tildelt etter denne forskriften stanses i nødvendig utstrekning eller sette særlige vilkår for fortsettelse.

Nytt fjerde ledd:

Når vedtak som nevnt i tredje ledd er begrunnet i forhold som ikke skyldes rettighetshaver, kan departementet etter søknad forlenge det tidsrom som tillatelsen gjelder for og i rimelig utstrekning lempe på de forpliktelser som påhviler rettighetshaver.

§ 11-4. Register over lagringslokaliteter

Første ledd:

Departementet eller den det bemyndiger Sokkeldirektoratet skal sørge for at det opprettes og føres:

- a. Et register over tildelte utnyttelsestillatelser til lagring av CO₂, og
- b. Et permanent register over alle lukkede lagringslokaliteter og omgivende lagringskomplekser, herunder kart som viser anleggenes romlige utstrekning, samt de tilgjengelige opplysninger som er relevante for å vurdere om den lagrede CO₂ vil forbli fullstendig og permanent innesluttet.

§ 11-5. Arealavgift

Oppheves.

Ny § 11-7a. Bore- og brønnaktivitet

Sokkeldirektoratet skal underrettes om bore- og brønnaktivitet. Sokkeldirektoratet fastsetter nærmere bestemmelser for bore- og brønnaktiviteter, herunder om søknader, dokumentasjon, datainnsamling, rapportering, tidsfrister m.v.

Ny § 11-7b. Årlig statusrapportering

Rettighetshaver til en utnyttelsestillatelse skal sende en årlig statusrapportering til Sokkeldirektoratet innen 15. mars hvert år. Rapporteringen skal danne grunnlag for myndighetenes vurdering av rettighetshavers etterlevelse av bestemmelsene i forskriften, samt utviklingen i CO₂-lagringsaktiviteten.

Sokkeldirektoratet kan gi nærmere bestemmelser om innholdet i og utforming av rapporteringen.

Ny § 11-7c. Opplysninger om injisert CO₂

Rettighetshaver skal informere Sokkeldirektoratet om mengden injisert CO₂ fordelt på hver enkelt brønn.

Sokkeldirektoratet kan fastsette nærmere bestemmelser om rapportering, herunder kreve tilleggsopplysninger.

§ 11-10. Ansvar for forpliktelser

Dersom det er flere rettighetshavere består av flere deltakere til sammen innehar en utnyttelsestillatelse etter denne forskrift, er de solidarisk ansvarlige overfor staten for økonomiske forpliktelser som følger av transport, injeksjon og lagring av CO₂ i henhold til tillatelsen.

§ 11-14. Forsikring

Femte ledd:

Rettighetshaver skal ved utgangen av hvert kalenderår underrette Sokkeldirektoratet med kopi til departementet om gjeldende forsikringsavtaler med angivelse av hovedvilkår. Departementet kan kreve at ytterligere forsikringer tegnes.

§ 11-15. Revisjon

Første ledd og nytt annet ledd:

I tillatelser med statlig deltakelse der årlige kostnader knyttet til statens deltakerandel er 20 millioner kroner eller mer skal operatøren sørge for at årsavregningen for tillatelsen, som er utarbeidet i henhold til tillatelsen, blir revidert av statsautorisert revisor. Revisjonsberetning, i samsvar med ISA 800 eller slik revisjonsstandard som departementet bestemmer, RS-800, skal foreligge senest fire måneder etter regnskapsårets utløp.

Departementet kan endre beløpsgrensen i første ledd i samsvar med endringer i pengeverdien.

Ny § 11-16a. Lønnsvilkår på skip

Rettighetshaver skal sørge for at ansatte på skip som leverer tjenester tilknyttet undersøkelse, utnyttelse og transport av CO₂ ikke har dårligere lønnsvilkår enn det som følger av gjeldende landsomfattende tariffavtaler. Dette gjelder likevel ikke transport av CO₂ med skip. Kongen kan gi bestemmelser om hvordan rettighetshavers forpliktelser kan oppfylles.

Ny § 11-17a. Navnsetting.

Betegnelser på faste innretninger og brønner skal godkjennes av Sokkeldirektoratet-

Sokkeldirektoratet kan gi nærmere bestemmelser til utfylling av første ledd.

Bruk av egennavn ved navnsetting av lagringslokaliteter skal godkjennelse av departementet.

§ 11-20. Saksbehandling og taushetsplikt

Reglene i lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 18 første ledd om en parts rett til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter, kommer ikke til anvendelse ved søknad om ~~letetillatelse, tillatelse til lagring av CO₂~~ utnyttelsestillatelse i henhold til § 4-1 eller tillatelse til transport av CO₂ i henhold til § 6-1.

Opplysninger av enhver art som meddeles myndighetene i forbindelse med søknad om utnyttelsestillatelse ~~letetillatelse, tillatelse til lagring av CO₂~~ eller tillatelse til transport av CO₂, skal være underlagt taushetsplikt inntil utnyttelsestillatelse ~~letetillatelse, tillatelse til lagring av CO₂~~ eller tillatelse til transport av CO₂ til de aktuelle områder er tildelt. Deretter skal opplysningene være underlagt taushetsplikt i den utstrekning dette følger av forvaltningsloven i et tidsrom av 20 år, jf. forvaltningsloven § 13 c) tredje ledd.

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan, plikter å hindre at uvedkommende får adgang til eller kjennskap til det han i forbindelse med tjenesten eller

arbeidet får vite om geologiske, reservoartekniske og injeksjonstekniske forhold i rapporter eller annet materiale som sendes offentlige myndigheter. For data som er underlagt taushetsplikt etter første punktum, skal taushetsplikten ha følgende varighet regnet fra det tidspunkt dataene ble tilgjengelig for eier av dataene:

- a) ~~2 år for data som ikke er omsettelige og som er felles eie for rettighetshaverne i en tillatelse omfattet av denne forskrift og som stammer fra vedkommende tillatelse~~ 5 år for tolkede data,
- b) 10 år for data som har vært omsettelige fra det tidspunkt de ble tilgjengelig for eieren,
- c) ~~5~~ 2 år for øvrige data.

For data som nevnt i tredje ledd ~~gjelder følgende: bokstav b) og c) og for tolkede data i statusrapporter, jf. forskrift om dokumentasjon ved lagring av CO₂ på sokkelen § 26~~ For data som er felles eie for rettighetshaverne i en tillatelse etter denne forskrift ~~og som stammer fra vedkommende tillatelse~~, faller taushetsplikten bort fra det tidspunkt tillatelsen oppgis, ~~bortfaller eller utløper~~ eller området hvor dataene stammer fra tilbakeleveres. For tolkede data som nevnt i tredje ledd bokstav a) som er felles eie for rettighetshaverne i en tillatelse etter denne forskrift, faller taushetsplikten bort 1 år etter at tillatelsen oppgis, bortfaller, utløper eller områder hvor dataene stammer fra tilbakeleveres. Opplysning om hvorvidt data skal være omsettelige meddeles Sokkeldirektoratet etter § 2-6 åttende ledd. Sokkeldirektoratet kan fastsette hva som anses som omsettelige data. ~~For tolkede data skal taushetsplikten ha en varighet på 20 år. Med tolkede data menes produkter som er resultat av en skjønnsmessig vurdering utført av person med fagkunnskap. Som tolkede data anses ikke prosesserte data. Oljedirektoratet kan i tvilstilfeller bestemme hva som er å anse som tolkede data.~~ Sokkeldirektoratet kan etter søknad forkorte taushetsplikten for tolkede data og forlenge eller forkorte taushetsplikten for data som angitt i tredje ledd.

For øvrig kommer bestemmelsene om taushetsplikt i forvaltningsloven § 13 til § 13 f til anvendelse for forvaltningsorganer som mottar eller behandler opplysninger eller materiale om virksomhet som utøves under tillatelse tildelt i medhold av lagringsforskriften ~~undersøkelse og leting etter, utnyttelse, transport og lagring av CO₂ i undersjøiske reservoarer~~, likevel slik at taushetsplikt bortfaller etter 2040 år, jf. forvaltningsloven § 13 c) tredje ledd.

Bestemmelsene i denne paragraf skal ikke være til hinder for at departementet gir generelle uttalelser om virksomheten og om mulighetene for å finne lagringslokaliteter, og heller ikke for utveksling av informasjon som forutsatt i lov 3. juni 1994 nr. 15 om Enhetsregisteret.

Bestemmelsene i denne paragraf skal heller ikke være til hinder for utveksling av informasjon med Havindustritilsynet og den departementet utpeker i henhold til § 6-4.

§ 11-21. Tilbakekall

Første ledd:

Departementet kan ved alvorlig overtredelse eller gjentatte overtredelser av denne forskrift, forskrifter gitt i medhold av den, fastsatte vilkår eller gitte pålegg, tilbakekalle eller endre tillatelse etter forskriften her.

Tredje ledd:

En tillatelse kan tilbakekalles eller endres dersom den sikkerhet rettighetshaver plikter å stille etter § 11-9 er vesentlig svekket, eller dersom selskapet eller en annen sammenslutning som innehar tillatelsen oppløses eller tas under akkord- eller konkursbehandling, eller dersom hensynet til nasjonal sikkerhet tilsier det.

Ikraftsetting og overgangsbestemmelse

Forskriften trer i kraft

For tolkede data, jf. § 11-20 fjerde ledd, som ble tilgjengelig for eier av dataene før ikrafttredelse av endringene i lagringsforskriften, skal taushetsplikten ha varighet i 20 år regnet fra det tidspunkt dataene ble tilgjengelig for eier av dataene, likevel ikke lenger enn til og med 31. desember 2030. For øvrige data, jf. § 11-20 tredje ledd bokstav c, som ble tilgjengelig for eier av dataene før ikrafttredelse av endringene i lagringsforskriften, skal taushetsplikten ha varighet i 5 år regnet fra det tidspunktet dataene ble tilgjengelig for eier av dataene. Data som ikke er omsettelige og som er felles eie for rettighetshaverne skal likevel ikke ha lenger taushetsplikt enn 2 år regnet fra det tidspunktet dataene ble tilgjengelig for eier av dataene.